

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL EKONOMINĖS MIGRACIJOS REGULIAVIMO STRATEGIJOS IR JOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ 2007–2008 METŲ PLANO PATVIRTINIMO

2007 m. balandžio 25 d. Nr. 416

Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1020 (Žin., 2006, Nr. [112-4273](#)), pirmaeilių darbų įgyvendinimo priemonių 17 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti pridedamus:
 - 1.1. Ekonominės migracijos reguliavimo strategiją;
 - 1.2. Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo priemonių 2007–2008 metų planą.
2. Nustatyti, kad šiuo nutarimu patvirtinta Ekonominės migracijos reguliavimo strategija ir 1.2 punkte nurodytas priemonių planas įgyvendinami iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.
3. Rekomenduoti savivaldybėms pagal finansines galimybes prisidėti prie 1.2 punkte nurodyto priemonių plano įgyvendinimo.
4. Pavesti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai:
 - 4.1. koordinuoti, kaip vykdomos Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos įgyvendinimo priemonės;
 - 4.2. kasmet iki gegužės 1 d. teisės aktų nustatyta tvarka pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei 1.2 punkte nurodyto priemonių plano praėjusių metų įgyvendinimo ataskaitą.

MINISTRAS PIRMININKAS

GEDIMINAS KIRKILAS

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ

VILIJA BLINKEVIČIŪTĖ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2007 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 416

EKONOMINĖS MIGRACIJOS REGULIAVIMO STRATEGIJA**I. STRATEGIJOS SANTRAUKA**

I. VALDYMO SRITIES PLĖTROS STRATEGINIS TIKSLAS Siekti, kad spartaus ekonominio augimo sąlygomis Lietuvos Respublikoje (toliau vadinama – Lietuva) nepritrūktų darbo jėgos, ir išvengti neigiamų migracijos proceso pasekmių.	
Strateginio tikslo įgyvendinimo vertinimo kriterijai (efekto kriterijai) Lietuvos gyventojų migracijos saldo atsižvelgiant į oficialius ir neoficialius duomenis (nustatytas remiantis Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės optimistine prognoze): dabartinė reikšmė (2005 metais) – 32,2 tūkst. neigiamas migracijos saldo; siektina reikšmė (2012 metais) – 0.	
II. VALDYMO SRITIES PLĖTROS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR TIKSLŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI (REZULTATO KRITERIJAI)	
1 tikslas – siekti patenkinti Lietuvos darbo rinkos poreikius.	Rezultato kriterijai Lietuvos darbo jėgos aktyvumo lygis: dabartinė reikšmė (2006 metais) – 67,4 procento; siektina reikšmė (2012 metais) – 73 procentai.
Uždaviniai: 1. Parengti ilgalaikes ekonominės migracijos reguliavimo priemonės. 2. Reguluoti ekonominę emigraciją skatinančius veiksnius, siekiant užtikrinti darbo rinkos pasiūlos ir paklausos atitiktį. 3. Pasitelkti darbuotojus iš trečiųjų šalių, atsižvelgiant į grįžtančios emigravusios vietinės darbo jėgos srautus ir teikiant pirmenybę Europos Sąjungos piliečiams.	
2 tikslas – skatinti ekonominius migrantus grįžti į tėvynę.	Rezultato kriterijai Lietuvos piliečių migracijos saldo: dabartinė reikšmė (2005 metais) – 32 tūkst. neigiamas migracijos saldo; siektina reikšmė (2012 metais) – 0.
Uždaviniai: 1. Palaikyti glaudžius ryšius su užsienyje gyvenančiais Lietuvos ekonomine migrantais ir bendradarbiauti su veikiančiomis lietuvių organizacijomis. 2. Užtikrinti efektyvų institucijų bendradarbiavimą ekonominės migracijos klausimais.	

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ekonominės migracijos reguliavimo strategijos (toliau vadinama – ši Strategija) rengimo tikslas – atsižvelgiant į esamą ekonominės migracijos būklę Lietuvoje, Europos Sąjungoje (toliau vadinama – ES) ir pasaulyje (nuo to priklauso ir migrantų, atvykstančių į Lietuvą verstis ekonomine veikla, skaičius, struktūra ir panašiai), nustatyti ilgalaikius ekonominės migracijos politikos tikslus ir prioritetus, kad spartaus ekonominio augimo sąlygomis Lietuvoje nepritrūktų darbo jėgos ir būtų išvengta kitų neigiamų šio proceso pasekmių. Šios Strategijos nuostatų įgyvendinimo laikotarpis – 2007–2012 metai.

2. Ši Strategija numato pagrindinius uždavinius, siekiant reguliuoti ekonominės migracijos srautus (emigracijos, imigracijos, grįžtamosios imigracijos), numatyti emigravusių Lietuvos gyventojų susigrąžinimo priemones. Nustatant šios Strategijos tikslus ir uždavinius, laikytasi nuostatos, kad valstybei neįsikišus į ekonominės migracijos procesą išliks dabartinis neigiamas migracijos saldo ir tai neigiamai veiks Lietuvos ūkį. Tikslai, uždaviniai ir priemonės suformuluoti atsižvelgiant į esamus pagrindinius strateginio planavimo dokumentus:

2.1. Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. [113-5029](#));

2.2. Nacionalinę Lisabonos strategijos įgyvendinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1270 (Žin., 2005, Nr. [139-5019](#));

2.3. Nacionalinę demografinę (gyventojų) politikos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1350 (Žin., 2004, Nr. [159-5795](#)).

3. Šioje Strategijoje vartojamos pagrindinės sąvokos:

Ekonominė migracija – išvykimas iš Lietuvos įsikurti užsienio valstybėje (toliau vadinama – ekonominė emigracija) ar atvykimas iš užsienio valstybės įsikurti Lietuvoje (toliau vadinama – ekonominė imigracija), siekiant geresnės gyvenimo kokybės, didesnio darbo užmokesčio, geresnių darbo ir gyvenimo sąlygų, ar dėl kitų ekonominių priežasčių.

Ekonominis migrantas – asmuo, išvykęs iš Lietuvos į užsienio valstybę (ekonominis emigrantas) arba atvykęs į Lietuvą iš užsienio valstybės (ekonominis imigrantas) dėl ekonominių priežasčių.

Grižtamoji imigracija – sugrįžimas iš užsienio valstybės gyventi tėvynėje.

III. ESAMA BŪKLĖ

4. Pasaulinės tarptautinės migracijos komisijos ataskaitoje „Migracija tarpusavyje susijusiame pasaulyje: naujos veiksmų kryptys“ nurodoma, kad 2005 metais pasaulyje buvo apie 200 mln. tarptautinių migrantų. Taigi vienas iš trisdešimt penkių žmonių yra tarptautinis migrantas. Tai sudaro 3 procentus pasaulio gyventojų. Ekonominė migracija būdinga ne tik skurdžioms valstybėms, net turtingų valstybių gyventojai išvyksta į kitas šalis dėl ekonominių priežasčių.

5. Lietuva – pirmoji ES pagal emigrantų skaičių 1000-iui gyventojų. ES statistikos tarnybos (Eurostato) duomenimis, 2005 metais tik penkiose ES valstybėse narėse migracijos saldo 1000-iui gyventojų buvo neigiamas: Lietuvoje (-2,6), Nyderlanduose (-1,2), Latvijoje

(-0,5), Estijoje (-0,3) ir Lenkijoje (-0,3). Daugeliui ES valstybių gyventojų imigracija – pagrindinė gyventojų skaičiaus didėjimo priežastis, 1000-iui gyventojų migracijos saldo teigiamas: Kipre (27,2), Ispanijoje (15), Airijoje (11,4), Austrijoje (7,4), Italijoje (5,8), Maltoje (5).

6. Dėl emigracijos Lietuva daugiausia praranda darbingo amžiaus gyventojų. 2005 metais oficialiai emigravę 20–29 metų gyventojai sudarė 37 procentus, 30–59 metų – 39 procentus; vaikai iki 14 metų sudarė 14 procentų, o 60 metų ir vyresni gyventojai – tik 3 procentus oficialiai išvykusiųjų. Be to, 2005 metais 84,4 procento emigravusiųjų buvo nedarbingi asmenys. Iš dalies dėl to nedarbo lygis sumažėjo nuo 11,4 procento (2004 metais) iki 8,3 procento (2005 metais), t. y. 51 tūkst. bedarbių.

7. Gyventojų Lietuvoje sparčiai mažėja: 2006 metų pradžioje gyveno 3403,3 tūkst., tai 22 tūkst. mažiau negu 2005 metų pradžioje. Dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos (daugiau mirė, nei gimė) gyventojų sumažėjo 13,2 tūkst., dėl neigiamo migracijos saldo (daugiau emigravo – 15,6 tūkst., negu imigravo – 6,8 tūkst.) – 8,8 tūkst.

Nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo (1990 metais) gyventojų Lietuvoje sumažėjo 360,5 tūkst. – 90 procentų sumažėjimą lėmė neigiamas migracijos saldo, 10 procentų – neigiama natūrali gyventojų kaita. Per paskutinius 5 metus migracijos saldo kasmet svyravo (tiek mažėjo, tiek didėjo) ir sudarė 35 procentus, o natūralus gyventojų sumažėjimas per šį laikotarpį kasmet spartėjo ir sudarė 65 procentus bendro gyventojų skaičiaus sumažėjimo.

8. Kaimyninėse valstybėse vyksta panašūs demografiniai ir migraciniai procesai. Eurostato duomenimis, 2005 metais neigiama gyventojų natūrali kaita 1000-iui gyventojų buvo Estijoje (-2,5), Latvijoje (-4,9), Lietuvoje (-3,9) ir Lenkijoje (-0,3), neigiamas migracijos saldo 1000-iui gyventojų – Estijoje (-0,3), Latvijoje (-0,5), Lietuvoje (-2,6) ir Lenkijoje (-0,3), o gyventojų mažėjimas 1000-iui gyventojų – Estijoje (-2,8), Latvijoje (-5,4), Lietuvoje (-6,5) ir Lenkijoje (-0,6).

9. Istoriškai intensyvi tarptautinė migracija buvo būdinga besivystančioms valstybėms, kuriose ir gimstamumas didelis. Lietuvai, kaip ir kai kurioms kitoms naujoms ES valstybėms narėms (Lenkijai, Latvijai), šis dėsnis negalioja. Nuo 1994 metų Lietuvoje daugiau gyventojų miršta, negu gimsta, ir dėl to mažėja gyventojų, bet kartu sparčiai gausėja senyvų žmonių. Šis

veiksny, be to, spartus Lietuvos ūkio augimas lėmė, kad ima stigti darbo jėgos, emigracijos klausimas tampa vis aktualesnis ir būtina mažinti emigraciją.

10. Migracijos procesai nuolat stebimi ir analizuojami ne tik statistiką rengiančių Lietuvos, ES, tarptautinių organizacijų, bet ir kitų valstybės institucijų. Siekiant spręsti emigracijos problemas, žinoti Lietuvos gyventojų migracines nuostatas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu atlikta keletas mokslinių tyrimų:

10.1. 2001 metų pabaigoje – Lietuvos piliečių migracinių nuostatų tyrimas, kuris parodė itin didelį Lietuvos piliečių norą ieškoti geriau apmokamo darbo užsienyje, ypač ES valstybėse narėse.

10.2. 2004 metų pirmojoje pusėje – tyrimas, kurio vienas iš skyrių „Kvalifikuotos darbo jėgos judėjimo tendencijos Lietuvoje ir ES“ labai glaudžiai susijęs su laisvu darbuotojų judėjimu. Čia dėmesys buvo kreipiamas į gyventojų išsilavinimą ir universitetinių aukštųjų mokyklų studentų ketinimus vykti į užsienį, savęs suvokimą, vertybines nuostatas ir migracinę patirtį. Didžiuma skaičių ir išvadų apie Lietuvos gyventojų migraciją patvirtino 2001 metų pabaigoje atlikto Lietuvos gyventojų migracinių nuostatų tyrimo rezultatus. Taigi galima daryti išvadą, kad daugiausia paskatų ir galimybių (dėl užsienio kalbų žinių, migracinės patirties ir panašiai) įsiliesti į ES darbo rinką turi išsilavinęs jaunimas (ypač ką tik baigęs mokslus ir dar nesusiradęs darbo Lietuvoje).

10.3. 2005 metų balandį – Lietuvos gyventojų ketinimų vykti į užsienį tyrimas, kuris parodė, kad Lietuvos gyventojai gerokai mažiau nei 2001 ir 2004 metais linkę išvykti iš Lietuvos. Tyrimai parodė dvi pagrindines migracines nuostatas: paprastai norima išvykti laikotarpiui iki vienerių metų; labiau linkę išvykti jaunimas: 2001 metais – 69,1 procento visų ketinusių išvykti, 2004 metais – 51 procentas visų apklaustų studentų, 2005 metais – 45,9 procento jaunimo (2005 metais išvykti norėjo 16,2 procento visų apklaustųjų).

Remiantis atliktų tyrimų rezultatais, galima daryti išvadą, kad Lietuvos gyventojai, ypač jaunimas, linkę išvykti į užsienį trumpam, norėdami uždirbti daugiau pinigų, nei galėtų uždirbti Lietuvoje, ir pasisemti naujos patirties. Norinčiųjų išvykti mažėja.

11. Pagal 2003 metais įsigaliojusį Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymą (Žin., 2002, Nr. [45-1711](#)) Lietuvos piliečiai, atvykę gyventi į Lietuvą ilgiau kaip 183 dienoms per metus ar išvykstantys iš Lietuvos ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui, privalo deklaruoti gyvenamąją vietą teritoriniuose policijos įstaigų skyriuose, migracijos poskyriuose, grupėse ir pasų poskyriuose. Asmenys, išvykę iš Lietuvos ir nedeklaravę išvykimo, gali jį deklaruoti diplomatinėse atstovybėse ar konsulinėse įstaigose. Šie duomenys ir duomenys apie užsieniečius, atvykstančius su leidimais laikinai gyventi (išduotais vieneriems metams ar ilgesniam laikotarpiui), įtraukiami į Gyventojų registro tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos duomenų bazę. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Statistikos departamentas) duomenis apie migrantus gauna iš šios tarnybos tiesioginio prisijungimo būdu ir naudoja gyventojų tarptautinės migracijos statistikai rengti. Prie emigrantų priskiriami ir užsieniečiai, kurių leidimo laikinai gyventi (išduoto vieneriems metams ar ilgesniam laikotarpiui) galiojimo laikas pasibaigė, o naujas leidimas nebuvo išduotas.

Ne visi Lietuvos gyventojai linkę deklaruoti išvykimą, todėl mėginamas nustatyti neoficialios emigracijos mastas. Statistikos departamento 2006 metų I ketvirtį atliktas tyrimas leido nustatyti, kiek gyventojų 2001–2005 metais iš Lietuvos išvyko neoficialiai. Tyrimo rezultatai rodo, kad tik kas antras arba trečias Lietuvos gyventojas deklaruoja išvykimą. Manoma, kad nuo 1990 metų iš Lietuvos oficialiai ir neoficialiai emigravo apie 404 tūkst. asmenų.

12. 1990–1993 metais didžiausia emigracija buvo į Rusiją, Baltarusiją, Ukrainą ir kitas buvusias Sovietų Sąjungos respublikas, o nuo 1994 metų – į Vakarų. Lietuvai tapus ES nare, Lietuvos piliečiams ir jų šeimos nariams legalus darbas ES tapo prieinamesnis, todėl emigracija dar padidėjo.

13. Neoficialiai 2001–2005 metais iš Lietuvos išvyko apie 70 tūkst., o kartu su deklaravusiais išvykimą – apie 126 tūkst. gyventojų. Statistikos departamento tyrimo duomenimis, 2001–2003 metais neoficialiai emigravo per 20 tūkst. gyventojų. 2004 metais neoficialiai iš Lietuvos išvyko dvigubai daugiau asmenų nei 2003 metais. 2005 metais neoficialiai išvyko 24,4 tūkst. gyventojų.

Kartu su šeimos nariais 2001–2005 metais neoficialiai išvyko apie 8 tūkst. vaikų iki 14 metų, o iš viso per šį laikotarpį išvyko apie 16 tūkst. vaikų.

14. Du iš trijų neoficialiai emigravusių 15 metų ir vyresnių gyventojų turėjo vidurinį išsilavinimą, kas penktas – aukštojo ar aukštesniojo mokslo baigimo diplomą. Tyrimo duomenimis, per 5 metus kas trečias neoficialiai išvykusysis neturėjo darbo (23 tūkst.), kas penktas buvo kvalifikuotas darbininkas (13 tūkst.). Per 5 metus neoficialiai emigravo apie 11 tūkst., arba 18 procentų, specialistų ir tarnautojų.

15. Oficialiais Statistikos departamento ir Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2004 metais į Lietuvą grįžo net 72 procentais asmenų daugiau nei 2003 metais, maždaug triskart daugiau grįžusiųjų iš Jungtinės Karalystės. 2005 metais sugrįžo 38 procentais daugiau nei 2004 metais, o emigracija šiuo laiku padidėjo tik 1 procentu; iš Airijos ir Jungtinės Karalystės grįžo dvigubai daugiau. Net 68 procentai grįžusiųjų jauni (iki 34 metų), iš jų 11 procentų vaikai iki 15 metų. Grįžimą vis dar reikia skatinti, nes 2005 metais į Lietuvą grįžo 4,7 tūkst. asmenų, o emigravo – 13,3 tūkst. asmenų.

16. Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2006 metų pradžioje Lietuvoje buvo 35,3 tūkst. užsieniečių (1,04 procento visų gyventojų). Iš jų leidimą nuolat gyventi Lietuvoje turi 25,5 tūkst. užsieniečių. Daugiausia užsieniečių, deklaravusių gyvenamąją vietą, 2006 metų pradžioje gyveno Vilniaus (14,6 tūkst.), Klaipėdos (5 tūkst.), Kauno (4 tūkst.) ir Utenos apskrityse (4 tūkst.).

17. 2005 metais išduota 1,3 tūkst. Europos Bendrijų valstybės narės piliečio leidimų gyventi Lietuvoje, didžiuma – siekti išsilavinimo, mokytis švietimo įstaigoje, stažuotis, tobulinti kvalifikaciją ar dalyvauti profesiniuose mokymuose (373 leidimai), dirbti Lietuvoje (313 leidimų), gyventi su šeima (205 leidimai). 2005 metais užsieniečiams išduota 1,6 tūkst. leidimų laikinai gyventi Lietuvoje, didžiuma – ketinantiems dirbti Lietuvoje (525 leidimai), atvykti šeimos susijungimo pagrindu (477 leidimai), asmenims, kuriems nustatyta globa (kurie paskirti globėjui) (225 leidimai).

Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo birža) duomenimis, 2006 metais išduoti 2944 ir pratęsti 38 leidimai dirbti. Daugiausiai užsieniečių dirba gamybos (36 procentai), transporto (34 procentai), statybos (20 procentų) ir paslaugų (9 procentai) sektoriuose. Dirbti į Lietuvą atvykę asmenų iš 29 valstybių, daugiausia – iš Baltarusijos (37 procentai), Ukrainos (32 procentai) ir Rumunijos (14 procentų). 2006 metais, palyginti su 2005 metais, 7 procentais mažiau buvo atvykusiųjų iš Rusijos (2005 metais – 11 procentų, 2006 metais – 4 procentai), 8 procentais daugiau atvykusiųjų iš Baltarusijos (2005 metais – 29 procentai, 2006 metais – 37 procentai) ir 4 procentais daugiau atvykusiųjų iš Rumunijos (2005 metais – 10 procentų, 2006 metais – 14 procentų).

18. Migracijos poveikį jaučia visos ES valstybės narės, šis klausimas nuolat svarstomas ES Taryboje, ES lygio susitikimuose. Europos Komisija (toliau vadinama – Komisija) 2005 m. sausio 11 d. priėmė Žaliąją knygą dėl ES požiūrio į ekonominės migracijos valdymą (KOM(2004)811), siekdama pradėti išsamią diskusiją apie Bendrijos taisykles, reglamentuojančias ekonominių migrantų priėmimą, ir tokių bendrų priemonių nustatymo pridėtinę vertę. Pasiūlymų analizė parodė, kad bendrai ES ekonominės imigracijos politikai pritariama, nors esama svarbių požiūrio, kurio turėtų būti laikomasi, ir galutinio rezultato, kurio tikimasi, skirtumų. Iškelti klausimai ir pateikti pasiūlymai – Komisijos komunikato Teisėtos migracijos politikos plano (KOM(2005)669 galutinis) (toliau vadinama – Teisėtos migracijos politikos planas) pagrindas. Plane nustatomos likusio Hagos programos laikotarpio (2006–2009 metų) gairės ir pateikiamas sąrašas veiksmų ir teisinių iniciatyvų, kurių ketina imtis Komisija, siekdama nuosekliai plėtoti ES teisėtos migracijos politiką.

Priešingai nei 2001 metų pasiūlyme dėl ekonominės migracijos direktyvos, kurios tikslas buvo nustatyti visų trečiųjų valstybių piliečių, kurie verčiasi mokama ir savarankiška veikla, atvykimo ir gyvenimo sąlygas, Teisėtos migracijos politikos plane kalbama tik apie kelių parinktų ekonominių imigrantų kategorijų priėmimo sąlygas ir tvarką, planuojama nustatyti, kokiomis užimtumo teisėmis galės naudotis trečiosios valstybės pilietis, patekęs į ES valstybės narės teritoriją. Numatomos šios teisinės priemonės:

18.1. Bendroji pagrindų direktyva, kurios tikslas – užtikrinti visų ES valstybėje narėje jau priimtų, bet dar negavusių teisės į ilgalaikio gyventojų statusą trečiųjų valstybių piliečių teisį į teisėtą darbą bendrą sistemą;

18.2. keturios specialiosios direktyvos, nustatančios darbuotojų kategorijas, atitinkančias bendrą poreikį ir interesus:

18.2.1. pasiūlymas dėl direktyvos, nustatančios aukštos kvalifikacijos darbuotojų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas;

18.2.2. pasiūlymas dėl direktyvos, nustatančios sezoninių darbuotojų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas;

18.2.3. pasiūlymas dėl direktyvos, nustatančios bendrovių viduje perkeliamų asmenų atvykimo, laikino buvimo ir apsigyvenimo tvarką;

18.2.4. pasiūlymas dėl direktyvos, nustatančios apmokamų stažuotojų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas.

Europos Vadovų Taryba 2006 m. gruodžio 14–15 d. priėmė išvadas, kuriose numatyti Komisijos veiksmai, susiję su legalia bei nelegalia imigracija. Numatoma parengti ir pateikti šiuos ES teisės aktų projektus: dėl priemonių prieš nelegaliai esančių trečiųjų valstybių piliečių įdarbinimą – 2007 m. balandį; dėl aukštos kvalifikacijos darbuotojų priėmimo – iki 2007 metų pabaigos; dėl legaliai esančių darbuotojų migrantų minimalių teisių – iki 2007 metų pabaigos.

Kol kas Lietuvos visuomenė nepasirengusi susitaikyti su globalizacijos pasekmėmis ir nepakankamai tolerantiškai vertina užsieniečių buvimą Lietuvoje, profesinės sąjungos prieštarauja trečiųjų valstybių piliečių atvykimui dirbti į Lietuvą, todėl būtina aiškinti, kad užsieniečių atvykimas ir gyvenimas Lietuvoje naudingas tiek ekonominiu, tiek socialiniu, tiek daugiakultūrinės visuomenės formavimosi požiūriu.

19. Trečiųjų valstybių piliečių integravimas į ES valstybių narių visuomenes – vienas didžiausių sunkumų, kuriuos reikia įveikti įgyvendinant bendrąją imigracijos politiką, ir pagrindinis veiksnys, skatinantis ekonominę ir socialinę ES sanglaudą. Pastaruoju metu į Lietuvą atvyksta vis daugiau užsieniečių, todėl čia, kaip ir kitose ES valstybėse narėse, turi būti rūpinamasi jų integracija. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, atsakinga už užsieniečių, gavusių prieglobstį Lietuvoje, socialinę integraciją, atstovauja Lietuvos interesams Asmenų ryšiams palaikyti darbo grupės susitikimuose ES. Tačiau iki šiol nėra institucijos, atsakingos už užsieniečių integracijos koordinavimą.

20. Ekonominę migraciją labiausiai skatina didėjantis (nors vis dar vienas mažiausių ES) darbo užmokestis, investavimo, verslo kūrimo ir plėtros trukdžiai, ilgalaikis nedarbas, gana didelis neoficialus užimtumas, nelanksti švietimo sistema. Tik bendromis Lietuvos institucijų pastangomis galima pasiekti teigiamų minėtų sričių pokyčių ir taip prisidėti prie ekonominės migracijos reguliavimo.

21. Nors 2005 metais ES ekonominis augimas lėtėjo, užimtumas ES valstybėse narėse didėjo: 2005 metais – iki 63,8 procento (2004 metais – 63,3 procento), o nedarbas sumažėjo iki 8,7 procento (2004 metais – 9,1 procento). Nors siekti Lisabonos strategijoje užsibrėžtų užimtumo lygio tikslų nelengva, moterų ir pagyvenusiųjų užimtumas didėja.

22. Geografinis darbuotojų mobilumas ES vis dar menkas, palyginti tiek su visos ES gyventojų skaičiumi, tiek su imigracijos iš trečiųjų valstybių mastu. Tačiau kiekvienoje ES valstybėje narėje padėtis skirtinga. Metiniai pasienio mobilumo srautai tarp senųjų ES valstybių narių maži, o mobilumas iš naujųjų ES valstybių į senąsias ES valstybes ribotas. Tačiau regioninis mobilumas ES gerokai didesnis už pasienio mobilumą. Remiantis Komisijos leidiniu „Užimtumas Europoje 2006“, mobilūs senųjų ES valstybių darbuotojai – jauni, aukštos kvalifikacijos, nevedę, neturintys vaikų ir linkę dirbti tarnautojais. O mobilūs naujųjų ES valstybių darbuotojai – dar jaunesni, tarp jų daugiau moterų, turintys vidutinio lygio žinių ir linkę dirbti pagalbiniais darbus. ES piliečių ketinimo migruoti į kitą valstybę per penkerius ateinančius metus tyrimo rezultatai atskleidė, kad Čekijos, Vengrijos, Slovakijos ir Slovėnijos gyventojų tikėtinas mobilumas mažesnis nei senųjų ES valstybių, o tikėtina emigracija iš Baltijos valstybių ir Lenkijos – kur kas didesnė nei iš kitų ES valstybių. Ilgainiui demografinė būklė taps migracijos stabdžiu, ypač dėl to, kad mažės

jaunimo, kuris yra mobiliusias. Visuomenė senėja visoje ES. Darbo rinką turės papildyti migrantai, tad vis dažniau diskutuojama apie imigraciją iš trečiųjų valstybių: kokios galimos tendencijos, kaip užkirsti kelią nelegaliai migracijai ir skatinti legalią imigraciją, užtikrinti darbuotojų teises ir kita. Dėl panašios gyventojų socialinės sanklodos, neesminių kultūrinių skirtumų, kalbų mokėjimo, strateginio Lietuvos intereso, susijusio su atitinkamų valstybių europine perspektyva, prioritetinės Lietuvai (po ES valstybių) galėtų būti rytinių ES kaimynių (Baltarusijos, Ukrainos, Moldovos), taip pat Pietų Kaukazo valstybių darbo rinkos. Rytinių ES kaimynių gyventojams Lietuva patraukli dėl kol kas didesnio darbo užmokesčio, geresnės kokybės paslaugų.

23. Remiantis Lietuvos darbo biržos kasmet rengiamomis prognozėmis, 2007 metais darbo rinkos plėtra bus palanki darbo jėgai: darbo jėga brangs, darbdaviai daugiau rūpinsis darbo vietos kokybe, keisis visuomenės požiūris į socialinės rizikos grupėms priklausančius asmenis. Darbo jėgos pasiūla neatitiks paklausos: kadangi darbo jėgos pasiūla mažės, esamoms darbo vietoms nepakaks darbo rinkoje galinčių konkuruoti darbuotojų. Išliks teritoriniai skirtumai, atspindintys per mažą darbo jėgos mobilumą šalies viduje. Prognozuojama, kad vyresnio amžiaus darbo jėgos pasiūla didės, o jaunesnio – mažės.

IV. TEISĖS AKTŲ ANALIZĖ

24. Pagrindinis teisės aktas, suteikiantis teisę migruoti ir garantuojantis galimybę sugrįžti į Lietuvą, yra Lietuvos Respublikos Konstitucija (Žin., 1992, Nr. [33-1014](#)). Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 32 straipsnį pilietis gali laisvai kilnotis ir pasirinkti gyvenamąją vietą Lietuvoje, gali laisvai išvykti iš Lietuvos. Šios teisės negali būti varžomos kitaip kaip tik įstatymu ir jeigu tai būtina valstybės saugumui, žmonių sveikatai apsaugoti, taip pat vykdant teisingumą. Negalima drausti piliečiui grįžti į Lietuvą. Kiekvienas lietuvis gali apsigyventi Lietuvoje.

25. Iki 2000 metų emigracija reguliuota griežčiau nei dabar, dėl to buvo priimtas specialus Lietuvos Respublikos emigracijos įstatymas (Žin., 1991, Nr. [33-894](#)), pripažintas netekusiu galios nuo 2000 m. birželio 16 dienos. Pagal šį įstatymą norintis emigruoti, t. y. išvykti nuolat gyventi į kitą valstybę, Lietuvos pilietis turėjo pateikti pareiškimą Vidaus reikalų ministerijai. Buvo numatyta ne viena priežastis, dėl kurios emigravimo dokumentai nebuvo išduodami – pavyzdžiui, jeigu jis turi neįvykdytų prievolių ir jų neužtikrina (reikėjo pateikti ir kreditorių sutikimą), jeigu jis nėra atlikęs krašto apsaugos prievolės, jeigu jam yra žinomos valstybės paslaptys. Pareiškimas galėjo būti nagrinėjamas iki 3 mėnesių. Tačiau kaip parodė 2001 metų visuotinis gyventojų surašymas, net ir tada emigracija buvo didelė. Po gyventojų visuotinio surašymo perskaičiuoti 1990–2000 metų emigracijos srautai, atsižvelgiant į neoficialią emigraciją. Šiuo laikotarpiu per metus iš Lietuvos išvykdavo vidutiniškai apie 25 tūkst. gyventojų. Nors už nuolatinę agitaciją emigruoti tuo metu net bausta, tačiau tai nemažino gyventojų emigracijos (1992 metais emigravo apie 31 tūkst. gyventojų). Mat Lietuvos piliečiai, siekiantys išvengti emigravimo procedūros, pasinaudodavo laisva laikino išvykimo teise, nes atsakomybė už emigravimo tvarkos pažeidimą nebuvo nustatyta. Paskutinį XX amžiaus dešimtmetį iš Lietuvos daugiausiai buvo išvykstama ne dėl ekonominių priežasčių: drauge su sovietų kariuomene išvyko ir karių šeimos nariai. Nurodytasis įstatymas prieštaravo laisvo kilnojimosi ir laisvo išvykimo iš savo šalies principams, įtvirtintiems ES teisyne ir tarptautinėse konvencijose, todėl 2000 metais buvo pripažintas netekusiu galios.

26. Pagal Lietuvos Respublikos imigracijos įstatymą (Žin., 1991, Nr. [27-730](#)), pripažintą netekusiu galios nuo 1999 m. liepos 1 d., užsienietis į Lietuvą galėjo imigruoti, t. y. atvykti nuolat gyventi, tik šio įstatymo nustatyta tvarka gavęs leidimą apsigyventi Lietuvoje, jeigu neviršijama imigravimo kvota. Imigrantui jo pageidavimu sudaromos sąlygos išmokyti lietuvių kalbą ir susipažinti su Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindais. Šis įstatymas pripažintas netekusiu galios po to, kai Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 1995 m. kovo 7 d. potvarkiu Nr. 98 „Dėl Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pilietybės, emigravimo, imigravimo, užsieniečių teisinės padėties Lietuvoje klausimus, ekspertizės atlikimo ir naujų teisės aktų šiais klausimais parengimo“ sudaryta darbo grupė atliko Lietuvos teisės aktų, reglamentuojančių užsieniečių teisinės padėties Lietuvoje klausimus, ekspertizę ir parengė projektą Lietuvos

Respublikos užsieniečių teisinės padėties įstatymo, kurio rengimo tikslas buvo užtikrinti vientisą užsieniečių, esančių Lietuvoje, teisinės padėties reglamentavimą pagal visuotinai pripažintas žmogaus teisių normas ir tarptautines konvencijas, prie kurių prisijungė Lietuva per pastaruosius penkerius metus.

27. Dabar galiojančiame Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (Žin., 2004, Nr. [73-2539](#)) daug su ekonomine migracija susijusių nuostatų: leidimą laikinai gyventi ir dirbti užsienietis (iš trečiosios valstybės) privalo gauti iki atvykimo į Lietuvą; leidimas dirbti užsieniečiui išduodamas atsižvelgiant į Lietuvos darbo rinkos poreikius; leidimas dirbti užsieniečiui išduodamas iki 2 metų, nurodant darbą (pareigas) ir įmonę, įstaigą ar organizaciją, kurioje užsienietis dirbs; pasibaigus leidimo dirbti galiojimui, užsienietis privalo išvykti iš Lietuvos. Šios ir kitos nuostatos numatytos tam, kad Lietuvos gyventojai nebūtų dirbtinai išstumiami iš Lietuvos darbo rinkos užsieniečių, atvykstančių dirbti iš trečiųjų valstybių. Toks išstūmimas neabejotinai skatintų emigraciją iš Lietuvos. ES valstybių narių piliečiams ir jų šeimos nariams, kurie ketina dirbti Lietuvoje, nereikia įsigyti leidimo dirbti. Lietuvos teisės aktai numato tam tikras trečiųjų valstybių piliečių kategorijas, kurioms nereikia leidimo dirbti (Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. A1-118 „Dėl Leidimo dirbti užsieniečiams išdavimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [46-1669](#)).

28. Siekiant įtraukti į apskaitą Lietuvos gyventojų gyvenamąją vietą, priimtas Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas (Žin., 1998, Nr. [66-1910](#)) ir su juo susiję kiti teisės aktai, pagal kuriuos asmenys, išvykstantys iš Lietuvos ilgesniam laikotarpiui, nei nustatyta įstatyme, privalo deklaruoti savo išvykimą, be to, tai jie gali padaryti ne tik prieš išvykdam, t. y. dar būdami Lietuvoje, bet ir išvykę – Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ar konsulinėse įstaigose. Įstatyme taip pat numatytas gyvenamosios vietos deklaravimas keičiant gyvenamąją vietą Lietuvoje ar atvykus gyventi į Lietuvą. Įstatyme įtvirtinti deklaravimo tikslai – rinkti ir kaupti duomenis apie asmenų gyvenamąją vietą, siekiant vykdyti valstybinius uždavinius, gerinti administravimą, įgyvendinti švietimo, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros ir kitas su asmeniu, jo gyvenamąją vietą bei gerove susijusias programas, užtikrinant, kad duomenys apie asmens gyvenamąją vietą būtų pateikiami tik vienai šiuos duomenis renkančiai institucijai.

29. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6, 20, 27, 37 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymą (Žin., 2005, Nr. [76-2743](#)), pagal kurį gyventojų pajamų mokesčio pagrindinis tarifas palaipsniui mažinamas iki 24 procentų, priimtas Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6, 20, 27, 37 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2006, Nr. [4-100](#)), nustatantis, kad Lietuvos gyventojo gautos pajamos atleidžiamos nuo pajamų mokesčio Lietuvoje, jeigu pajamos gautos iš ES valstybės narės ar iš užsienio valstybės, su kuria yra sudaryta ir taikoma dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis (gautos pajamos yra bet kurios rūšies pajamos, išskyrus dividendus, palūkanas ir honorarus, ir nuo tokių pajamų užsienio valstybėje jos vidaus mokesčių įstatymuose nustatyta tvarka sumokėtas mokestis yra pajamų mokestis ar jam tapatus mokestis). Šis nuolatinių Lietuvos gyventojų užsienyje gautų pajamų apmokestinimo tvarkos pakeitimas galėtų užsienyje dirbantiems Lietuvos gyventojams padėti apsispręsti grįžti į Lietuvą.

30. Prie migruojančių asmenų socialinių garantijų užtikrinimo labai prisideda tarptautinės socialinės apsaugos sutartys. Lietuva pasirašiusi 12 tarptautinių dvišalių socialinės apsaugos sutarčių: aštuonias – socialinės apsaugos (su Baltarusija, Čekija, Estija, Latvija, Nyderlandais, Rusija, Suomija ir Ukraina), apimančias šias socialinės apsaugos išmokas: ligos ir motinystės, invalidumo, senatvės išmokas, išmokas maitintojo netekusiems asmenims, išmokas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, išmokas mirties atveju, bedarbio išmokas ir išmokas šeimai; ir keturias – tik pensijų (su JAV, Kanada, Lenkija ir Rusija), nes pensijos – vienos svarbiausių tarp išvardytų išmokų, teisė gauti pensiją susijusi su socialinio draudimo stažu, kuris kaupiamas keletą dešimtmečių.

Sutartys taikomos ne tik iš Lietuvos į kitą valstybę arba iš kitos valstybės į Lietuvą persikėlusiams gyventi asmenims, bet ir darbuotojams migrantams. Esant dvišalei sutarčiai, jeigu

asmuo laikinai legaliai dirbo ir buvo draudžiamas socialiniu draudimu kitoje valstybėje, draudimo stažas neprarandamas ir už jį skiriama pensija. Tose valstybėse, su kuriomis nesudarytos sutartys, draudimo stažas paprastai prarandamas, nes kelerių metų stažo nepakanka, kad pensija būtų skiriama pagal kitos valstybės įstatymus, o Lietuva tokio stažo nepripažįsta (ir atvirkščiai).

31. Lietuvai tapus ES nare, pradėtas tiesiogiai taikyti 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 1 tomas, p. 35), ir 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 574/72, nustatantis reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, įgyvendinimo tvarką (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 1 tomas, p. 83), Lietuvos tarptautinės sutartys dėl socialinės apsaugos su Estija, Čekija, Suomija, Latvija, Nyderlandais ir Lenkija iš naujo skiriant išmokas nebetaikomos (tačiau pagal minėtas tarptautines sutartis išmokos toliau mokamos tiems asmenims, kuriems jos paskirtos iki Lietuvos narystės ES).

32. Šiuo metu galioja 3 dvišalės tarptautinės įdarbinimo sutartys: su Vokietija, Ukraina ir Rusija. Pastaraisiais metais Lietuvos piliečiams svarbiausia buvo sutartis su Vokietija, leidžianti šioje valstybėje legaliai dirbti ir tobulinti kvalifikaciją.

33. Vadovaudamasis 2000 metais Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuota Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija (Žin., 2000, Nr. [20-497](#)), kurią ratifikavusios 39 valstybės, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas) siekia, kad užsienio lietuvių bendruomenėms ir organizacijoms būtų taikomos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijoje numatytos priemonės tautinei savimonei palaikyti.

34. Nemažai teisės aktų pakeitimų, lengvinančių migraciją ES, padaryta dėl Lietuvos narystės ES. Pagal 2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojusią Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Airijos, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (Europos Sąjungos valstybių narių) ir Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos, Slovakijos Respublikos sutartis dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą (Žin., 2004, Nr. 1-1) (toliau vadinama – Lietuvos stojimo į ES sutartis) senosios ES valstybės narės išlaikė teisę riboti Lietuvos piliečių patekimą į savo darbo rinką, bet Lietuvos piliečiams atsivėrė platesnės emigracijos galimybės. Pagal Lietuvos stojimo į ES sutartį Lietuvos piliečiai, stojimo dieną teisėtai dirbantys esamoje ES valstybėje narėje ir teisėtai priimti į tos ES valstybės narės darbo rinką nenutrūkstamam 12 mėnesių ar ilgesniam laikotarpiui, galėjo patekti į tos ES valstybės narės darbo rinką, tačiau ne į kitos ES valstybės narės, taikančios nacionalines priemones, darbo rinką. Lietuvos piliečiai, po įstojimo priimti į esamos ES valstybės narės darbo rinką nenutrūkstamam 12 mėnesių ar ilgesniam laikotarpiui, taip pat naudojami tomis pačiomis teisėmis. Lietuvos piliečiai netenka nurodytų teisių, jeigu jie savanoriškai palieka ES valstybės narės darbo rinką. Pagal Lietuvos stojimo į ES sutartį ES valstybės dėl įsidarbinimo jose turi teikti pirmenybę Lietuvos piliečiams trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu.

35. Jau 2006 metų rugpjūtį Lietuvai, kaip ir kitoms 7 naujosios ES valstybės narės, savo darbo rinką buvo atvėrusios Airija, Graikija, Islandija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Portugalija, Suomija ir Švedija, todėl Lietuvos piliečiai gali laisvai įsidarbinti jau 21 Europos ekonominės erdvės valstybėje iš 30 (27 ES valstybės narės, Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas; toliau vadinama – EEE). Likusios 9 EEE valstybės narės taiko tik nedidelius ribojimus, daugiausia siekdamos išvengti darbuotojų teisių į tinkamas darbo sąlygas bei atlyginimą pažeidimo ir apsaugoti jautrius darbo rinkos sektorius. Tik Vokietija ir Austrija taiko griežtus patekimo į jų darbo rinkas

reikalavimus. Naujosios ES valstybės narės apribojimų Lietuvai netaiko, taip pat 2007 m. sausio 1 d. ES narėmis tapusios Bulgarija ir Rumunija.

36. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. X-767 (Žin., 2006, Nr. [80-3143](#)), nurodyta, kad viena didžiausių problemų šiuo metu – blogėjanti demografinė Lietuvos būklė: nuolat mažėjantis gimstamumas ir palyginti didelė emigracija. Taigi vienas iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų įsipareigojimų – rūpintis Lietuvos Respublikos piliečių, pasinaudojusių laisvo asmenų judėjimo teise, geresniu socialinių ir kultūrinių poreikių tenkinimu užsienio valstybėse, parengti ir įgyvendinti priemones, skatinančias ekonominius migrantus grįžti į tėvynę.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1020 (Žin., 2006, Nr. [112-4273](#)) patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įgyvendinimo priemonės. Minėtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsipareigojimas bus įgyvendinamas tokiomis priemonėmis (jas vykdant turės dalyvauti ne viena valstybės institucija):

36.1. parengti Ekonominės migracijos reguliavimo strategiją ir priemonių planą;

36.2. inicijuoti ir sudaryti dvišales ir daugiašales socialinės apsaugos ir įdarbinimo sutartis su kitomis valstybėmis (ne ES valstybėmis narėmis), pirmiausia su tomis, į kurias yra (buvo) didelė Lietuvos gyventojų migracija;

36.3. patvirtinti socialinės apsaugos ir darbo ministro bei sveikatos apsaugos ministro įsakymu teisės aktą, nustatantį pažymos, patvirtinančios draudimo, darbo ar gyvenimo laikotarpius, išdavimo tvarką;

36.4. pradėti pasirengimą elektroniniam keitimuisi informacija tarp ES valstybių narių kompetentingų įstaigų, įgyvendinant 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 5 tomas, p. 72);

36.5. organizuoti Lietuvos teisininkų (administracinių teismų teisėjų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų specialistų) mokymą pasirengti nagrinėti specifinius piliečių skundus ir bylas dėl ES socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatų taikymo.

37. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. 1211 „Dėl valstybės paramos skyrimo lietuvių kilmės užsieniečiams, atvykstantiems studijuoti Lietuvos aukštosiose mokyklose, ir Lietuvos mokytojams, dėstytojams bei kultūros ir meno darbuotojams, vykstantiems į užsienio valstybes dirbti lietuvių švietimo, kultūros įstaigose, aukštųjų mokyklų lituanistikos ar baltistikos centruose ir lietuvių bendruomenėse, tvarkos“ (Žin., 1996, Nr. [103-2351](#); 2006, Nr. 22-691) bei švietimo ir mokslo ministro ir kultūros ministro 2006 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. ISAK-845/IV-178 „Dėl Konkursų Lietuvos mokytojams, dėstytojams, kultūros ir meno darbuotojams, išvykstantiems į užsienio valstybes dirbti lietuvių švietimo, kultūros įstaigose, aukštųjų mokyklų lituanistikos ar baltistikos centruose ir lietuvių bendruomenėse, organizavimo, atlyginimo už suteiktas paslaugas nustatymo ir išmokų skyrimo bei atsiskaitymo už skirtas lėšas tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [53-1947](#)), organizuoja konkursus Lietuvos dėstytojams, norintiems vykti į užsienio valstybes dirbti aukštųjų mokyklų lituanistikos ar baltistikos centruose, sudaro su konkursą laimėjusiais Lietuvos dėstytojais išvykimo sutartis ir neviršydamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžete šiam departamentui skiriamų asignavimų moka jiems atlyginimą už suteiktas paslaugas ir išmokas kelionės draudimo, vizų gavimo ir kelionės išlaidoms padengti.

38. Šiuo metu tiesiogiai ar netiesiogiai ekonominės migracijos problemos sprendžiamos pagal kitas strategijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės:

38.1. Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187, apibrėžtas Lietuvos ekonominės politikos tikslas – sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika.

38.2. Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikėje strategijoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 853 (Žin., 2002, Nr. [60-2424](#)), – sudėtinėje Valstybės ilgalaikės raidos strategijos dalyje, numatyta plėtoti žmogaus pasirinkimo galimybes visais jo gyvenimo požiūriais – ekonominiu, socialiniu, kultūriniu ir politiniu; investuojant į švietimą, lavinimą ir sveikatos apsaugą, užtikrinti žmogaus galių stiprinimą (žmogaus kapitalą). Tai turi aprėpti visus šalies gyventojus, sudaryti jiems sąlygas naudoti savo galias ekonominei ir kūrybinei veiklai, politikai bei visuomeniniam gyvenimui. Pagal Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikę strategiją kultūros paveldo tvarkymas atskleidžiant jo pažintinę vertę ir pritaikant jį viešam naudojimui bei kultūrinės veiklos (kūrybos, sukurtų vertybių sklaidos) plėtojimas sudaro palankias rekreacinės veiklos sąlygas, gerina socialinę ir verslo aplinką, kelia gyvenimo kokybę visoje Lietuvoje, mažina menininkų, kultūros žmonių bei kitų valstybės piliečių emigraciją ir skatina jų grįžtamąją imigraciją.

38.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1270 patvirtinta Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa, ministerijos ir Vyriausybės įstaigos įpareigosios rengti 2006–2008 metų strateginius veiklos planus įtraukti atitinkamas Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos priemones ir numatyti jų finansavimą iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, ES struktūrinių fondų, kitų programų ir privataus sektoriaus lėšų. Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos priemonių įgyvendinimas didins Lietuvos pramonės ir verslo įmonių konkurencingumą, kuris užtikrins ekonomikos augimą, padės sukurti daugiau didelės pridėtinės vertės turinčių darbo vietų ir sėkmingai spręsti socialinius ir emigracijos mažinimo klausimus. Valstybė įsipareigojo kiekvienam šalies gyventojui, norinčiam ir galinčiam dirbti, sudaryti galimybes savo darbu užsitikrinti tinkamą gyvenimo lygį; įsipareigota daugiau rūpintis labiausiai socialiai pažeidžiamais asmenimis, mažinti paskatas dirbti nelegaliai, skatinti teigiamus ekonominius ir socialinius pokyčius kaimo vietovėse, plėtoti lanksčias darbo organizavimo ir apmokėjimo formas, tobulinti profesinio švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą sistemas. Demografinę būklę gerinančiomis priemonėmis bus siekiama reguliuoti darbo migracijos srautus, atsižvelgiant į šalies darbo rinkos poreikius ir bendrą ES darbo migracijos politiką, bus skatinamas pagyvenusių žmonių užimtumas, diegiamos aktyvumo darbo rinkoje priemonės. Įgyvendinant svarbiausius Nacionalinės Lisabonos strategijos programos iššūkius: išlaikyti spartų šalies ekonomikos augimą, didinti pramonės ir verslo konkurencingumą, mažinti struktūrinį nedarbą, bus siekiama spręsti Lietuvos gyventojų emigracijos problemas ir šalinti jos priežastis.

38.4. Nacionalinėje demografinės (gyventojų) politikos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1350, numatyta tokia vizija: Lietuva – visateisė ir lygiavertė ES valstybė narė, išsaugojusi lietuvių tautos savitumą. Išugdyta pilietinė visuomenė gerbia tautinių mažumų ir valstybėje gyvenančių užsieniečių visuotinai pripažintas teises ir laisves. Užkirstas kelias bet kokioms rasinės neapykantos ir ksenofobijos apraiškoms. Lietuva – bendros ES valstybių narių migracijos procesų valdymo sistemos dalyvė, plėtoja laisvo asmenų judėjimo principo įgyvendinimo priemones ES valstybių narių teritorijoje. Migracijos procesų valdymo srityje išsaugota pusiausvyra tarp pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo pagal tarptautinius Lietuvos įsipareigojimus ir valstybės nacionalinio saugumo, viešosios tvarkos ir gyventojų sveikatos interesų apsaugos. Gerėjant gyvenimui Lietuvoje, mažėja emigracija, pradeda grįžti anksčiau išvykę gyventojai. Nežymiai daugėja atvykstančių gyventi į Lietuvą užsieniečių, ypač iš ES valstybių narių. Vykdoma griežta ne ES valstybių piliečių imigracijos politika. Patikimai saugomos išorinės ES valstybių narių sienos, aktyvi kova su nelegalia migracija kliudo atvykti nelegaliems migrantams. Neteisėtai atvykusių ir neteisėtai gyvenančių Lietuvoje užsieniečių nedaug, jie nekelia pavojaus valstybės nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai ar gyventojų sveikatai. Sukurtas užsieniečių registras, geriau administruojami užsieniečių teisinės padėties valstybėje klausimai.

38.5. Įgyvendinus Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros 2005–2008 metų priemonių apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1104 (Žin., 2005, Nr. [126-4491](#)), nustatytas priemonės bus pasiekti tuo pačiu nutarimu patvirtintame Smulkaus

ir vidutinio verslo plėtros iki 2008 metų strateginių kryptių apraše nustatyti rezultatai: padidės verslumas, verslo efektyvumas ir konkurencingumas; mažos ir vidutinės įmonės geriau integruosis į pasaulio rinką; padidės tam tikrų socialinių grupių (neįgaliųjų, moterų, jaunimo) verslumas, mažės jaunimo emigracija.

39. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimas „Dėl teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos pilietybės santykius, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (Žin., 2006, Nr. [123-4650](#)) gali keisti Lietuvos piliečių grįžtamosios imigracijos tendencijas. Prieštaraujančiomis Lietuvos Respublikos Konstitucijai pripažinta daug Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo (Žin., Nr. 2002, Nr. 95-4087) nuostatų, reguliuojančių dvigubą pilietybę. Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1990 metais priimtuose pilietybės santykius reguliuojančiuose įstatymuose buvo apibrėžta, kokie asmenys yra Lietuvos piliečiai, tačiau ilgainiui plėstas asmenų, galinčių turėti Lietuvos ir kurios nors kitos valstybės pilietybę, ratas. Galiausiai asmenų, kurie tuo pačiu metu galėjo būti ir Lietuvos, ir kitos valstybės piliečiai, ratas išplėstas taip, kad dviguba pilietybė galėjo tapti ne ypač reta išimtimi, o plačiai paplitusiu reiškiniu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pabrėžė, kad Lietuvos pilietis kartu ir kitos valstybės pilietis gali būti tik atskirais įstatymo nustatytais atvejais; tokie įstatymo nustatyti atvejai gali būti tik labai reti (atskiri), išimtiniai, o ne paplitę.

40. Tačiau nėra nė vieno teisės akto, nė vienos strategijos, kuri kryptingai veiktų ekonominę migraciją, kai emigracija iš Lietuvos vis dar didelė ir duoda ne vien teigiamų rezultatų.

V. INSTITUCINĖ SANDARA

41. Su migracija susijusius klausimus pagal kompetenciją sprendžia skirtingos ministerijos, įvairaus pavaldumo valstybės institucijos ir įstaigos bei nevyriausybinės organizacijos. Institucijų kompetencija, susijusi su migracijos politikos įgyvendinimu, pateikta šios Strategijos priede. Jų institucinė atsakomybė apima migracijos klausimus plačiąja prasme, įskaitant priemones, skirtas emigracijai mažinti, santykiams su užsienio lietuviais palaikyti ir emigrantų sugrįžimui skatinti, taip pat imigracijai reguliuoti. Visų Lietuvos valstybės institucijų ir organizacijų įgyvendinamas migracijos politikos priemones galima suskirstyti į dvi grupes:

41.1. priemonės, skirtos tiesiogiai migrantams (emigrantams ir imigrantams) rūpimiems klausimams spręsti (Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Švietimo ir mokslo ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento, Lietuvos darbo biržos bei Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vykdoma politika ir jos įgyvendinimo priemonės);

41.2. priemonės, svarbios visiems Lietuvos gyventojams, kartu galinčios padėti mažinti emigraciją ar skatinti ekonominius migrantus sugrįžti (pavyzdžiui, įvairios Finansų ministerijos, Ūkio ministerijos ir kitų ministerijų įgyvendinamos investicinės ar sektorinių reformų priemonės).

42. Toliau nurodytos institucijos atlieka ne tik skirtingas migracijos politikos įgyvendinimo funkcijas, bet ir skirtingas apimties darbus, todėl pagal reikšmę ir įtaką jas būtų labai sunku suskirstyti, nes kiekvienos institucijos atliekamas darbas yra svarbus tam tikrai sričiai:

42.1. Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisija siekia puoselėti Lietuvoje ir JAV gyvenančių lietuvių bendravimą, rūpinasi abipuse parama, dalyvauja formuojant valstybės politiką, skirtą užsienio lietuviams. Šios komisijos pasiūlymu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. vasario 2 d. nutarimu Nr. 134 (Žin., 1998, Nr. [13-321](#)) įsteigtas Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras.

42.2. Finansų ministerija, turinti teisę teikti pasiūlymus dėl mokesčių politikos formavimo ir įgyvendinanti valstybės mokesčių politiką, inicijavo Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisas, kurios taip pat galėtų skatinti Lietuvos gyventojus neišvykti gyventi į užsienį, o jau dirbančius užsienyje – grįžti į Lietuvą.

42.3. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija analizuoja darbuotojų migracijos srautus ir siekia juos derinti atsižvelgdama į Lietuvos darbo rinkos poreikius; koordinuoja demografinės (gyventojų) politikos ir senėjimo pasekmių įveikimo politikos įgyvendinimą; organizuoja ir koordinuoja darbuotojų migrantų socialinės apsaugos nuostatų įgyvendinimą; užtikrina institucijų, tiesiogiai įgyvendinančių darbuotojų migrantų socialinės apsaugos nuostatas, darbą, rengia šių institucijų darbui reikalingus dokumentus ir aprūpina jais šias institucijas, organizuoja sprendimų derinimą tarp atitinkamų institucijų; koordinuoja reglamentuojamų profesijų, įgytų EEE ir Šveicarijoje, pripažinimą Lietuvoje; sudaro kompetentingų institucijų ir reglamentuojamų profesijų sąrašą; išduoda atitinkamus dokumentus į EEE valstybes ar Šveicariją išvykstantiems dirbti EEE valstybių ar Šveicarijos piliečiams tais atvejais, kai jie nori verstis reglamentuojama profesija ar profesine veikla.

Vyrauja emigracija į ES valstybes nares. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija – pagrindinė institucija, koordinuojanti šią sritį ES sąlygomis, – pasitelkdama kitas ministerijas ir įstaigas, atsako už laisvo darbuotojų judėjimo nuostatų įgyvendinimą.

42.4. Sveikatos apsaugos ministerija siekia mažinti išvykstančiųjų medicinos darbuotojų. Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. V-718 (Žin., 2004, Nr. [160-5860](#)) patvirtinta Sveikatos priežiūros reformos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo strategija, kurios vizijoje numatyta, kad gerėjant bendrai valstybės ekonominei situacijai ir plėtojantis Europos Sąjungos integracijos procesams, pagerės sveikatos priežiūros sistemos finansavimas, medicinos technikos atnaujinimas ir medikų darbo sąlygos, padidės jų darbo užmokestis. Sveikatos apsaugos ministerijos 2006–2008 metų sutrumpintame strateginiame veiklos plane, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. vasario 8 d. nutarimu Nr. 132 (Žin., 2006, Nr. 21-683), medicinos darbuotojų darbo užmokesčio didinimas – viena iš keturių prioritetinių veiklos sričių. Kita priemonė, stabdanti specialistų išvykimą, – jų darbo sąlygų gerinimas įgyvendinant Antrojo sveikatos priežiūros įstaigų restruktūrizavimo etapo strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 647 (Žin., 2006, Nr. [74-2827](#)). Šios priemonės numatytos ir Sveikatos priežiūros reformos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo strategijos įgyvendinimo 2005–2011 metų veiksmų plane, patvirtintame sveikatos apsaugos ministro 2004 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. V-718.

42.5. Švietimo ir mokslo ministerija nustato išsimokslinimo pripažinimo principus ir pagal tarptautinius susitarimus teikia užsienyje gyvenantiems lietuviams valstybės paramą švietimo srityse. Švietimo ir mokslo ministerija daug dėmesio skiria suaugusiųjų tęstiniam mokymui(si). Mokymosi galimybės ir prieinamumas visiems to norintiems šalies suaugusiems gyventojams užtikrinamas pagal Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategiją, patvirtintą švietimo ir mokslo ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. ISAK-433/A1-83 (Žin., 2004, Nr. [56-1957](#)): kuriama teisinė bazė, didinanti mokymosi visą gyvenimą galimybes, gerinamas mokymosi prieinamumas, didinama neformaliojo švietimo programų pasiūla. Tokia mokymosi visą gyvenimą sąlygų plėtra skatina prisitaikyti prie kintančių darbo rinkos poreikių, teikia ekonominę naudą ir visai visuomenei, ir pavieniams jos nariams.

42.6. Ūkio ministerija įgyvendina Lietuvos ūkio plėtros politiką ir ilgalaikę strategiją, numatančią šalies ūkio sektorių plėtojimo perspektyvas ir nustatančią prioritetus, skirtus sparčiam Lietuvos ekonomikos augimui ir konkurencingumui pasaulinėje rinkoje užtikrinti. Ūkio ministerija atsakinga už Lisabonos strategijos įgyvendinimo koordinavimą Lietuvoje ir ryšius su ES institucijomis Lisabonos strategijos klausimais. Lisabonos strategija įgyvendinama siekiant spartaus ekonominio augimo, ūkio konkurencingumo didinimo, užimtumo ir investicijų į žmogiškąją kapitalą skatinimo. Šie veiksniai netiesiogiai gali padėti Lietuvos gyventojams apsispręsti pasilikti ir kurtis ekonomiškai stiprėjančioje Lietuvoje.

42.7. Užsienio reikalų ministerijai tenka svarbus vaidmuo palaikant ryšius su užsienio lietuviams ir sprendžiant jų problemas per diplomatinę ir konsulinę tarnybą. 2006 metų vasarį Užsienio reikalų ministerijos Europos Sąjungos departamento iniciatyva surinkta informacija apie migracijos politikos formavimą ir įgyvendinimą ES valstybėse narėse. Daugelyje ES valstybių narių migracijos politika dažniausiai suprantama kaip imigracijos politika, taigi ja rūpinasi tų valstybių vidaus reikalų ministerijos, kurių struktūroje yra migracijos tarnybos ar departamentai. Išeivijos

politika ir santykių su tautiečiais palaikymas daugelyje ES valstybių narių patikėtas užsienio reikalų ministerijoms. Laisvo darbo jėgos judėjimo ES klausimus daugiausiai kuruoja socialinių reikalų ar darbo ministerijos.

42.8. Vidaus reikalų ministerija organizuoja valstybinį migracijos reguliavimą, pagal kompetenciją įgyvendina vizų ir imigracijos, prieglobsčio ir Lietuvos pilietybės procedūrų, asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančių dokumentų, kelionės dokumentų, leidimų gyventi Lietuvoje ir kitų dokumentų išdavimo ir apskaitos, gyvenamosios vietos deklaravimo ir laisvo asmenų judėjimo srities valstybės politiką. Savo sprendimus migracijos klausimais ministerija įgyvendina per Migracijos departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie Vidaus reikalų ministerijos ir Policijos departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos.

42.9. Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos rengia projektus Lietuvos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Lietuvos pilietybės, gyvenamosios vietos deklaravimo (nuo 2007 m. liepos 1 d. funkciją perima savivaldybės); asmens dokumentų išdavimo, vizų, užsieniečių teisinės padėties ir prieglobsčio suteikimo klausimus; nagrinėja dokumentus Lietuvos vizai gauti ar panaikinti, priima sprendimus šiais klausimais ir išduoda ar panaikina Lietuvos vizas; nagrinėja užsieniečių prašymus išduoti leidimą laikinai ar nuolat gyventi Lietuvoje ir priima sprendimus šiais klausimais; nagrinėja teritorinių policijos įstaigų ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos struktūrinių padalinių pateiktus dokumentus dėl užsieniečių išsiuntimo iš Lietuvos ir grąžinimo į užsienio valstybę, priima sprendimus šiais klausimais; analizuoja nelegalios migracijos priežastis ir kartu su Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir Policijos departamentu vykdo nelegalios migracijos prevenciją. Migracijos departamentas taip pat nagrinėja asmenų, gyvenančių užsienio valstybėse, dokumentus dėl Lietuvos pilietybės ir priima sprendimus, nagrinėja Lietuvos piliečių, gyvenančių užsienio valstybėse, dokumentus dėl paso išdavimo, keitimo ir priima sprendimus šiais klausimais.

42.10. Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras teikia informaciją norintiesiems sugrįžti, siunčia grįžtančiuosius į institucijas, sprendžiančias pilietybės, pensijų persivedimo, socialinių garantijų, turto susigrąžinimo, būsto įsigijimo ir kitus klausimus, teikia pasiūlymus dėl įstatymų ir kitų teisės aktų pakeitimų, padedančių užsienio lietuviams integruotis į Lietuvos gyvenimą.

42.11. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas kaupia medžiagą apie užsienio lietuvių gyvenimą, analizuoja lietuvių išeivijos raidą ir jos pokyčius; rengia ir įgyvendina užsienio lietuvių tautinio tapatumo išsaugojimo programas; rengia ir teikia informaciją užsienio lietuviams, jų bendruomenėms, organizacijoms apie Lietuvoje vykstančius procesus; palaiko ryšius ir bendradarbiauja su užsienio lietuviais, jų bendruomenėmis, organizacijomis, kultūros ir švietimo įstaigomis, jas remia; stebi ir rūpinasi, kad būtų laikomasi tarptautinių sutarčių dėl lietuvių tautinių mažumų, gyvenančių užsienyje, ir tautinių mažumų, gyvenančių Lietuvoje; pagal kompetenciją organizuoja Lietuvos ir tarptautines konferencijas, parodas, konkursus, simpoziumus, kitus renginius; organizuoja spaudinių, susijusių su tautinių santykių, tautinių mažumų, lietuvių etninių žemių ir užsienio lietuvių problemomis, leidybą.

42.12. Lietuvos darbo birža organizuoja ir teikia bedarbiams ir ieškantiems darbo asmenims (tarp jų ir ES valstybių narių piliečiams) paslaugas bei paramą, organizuoja darbo rinkos politikos priemones, remiančias jų užimtumą ir teisės į darbą įgyvendinimą. Informacijos apie laisvas darbo vietas gali kreiptis visi – tiek užsienyje, tiek Lietuvoje gyvenantys Lietuvos piliečiai. Lietuvos darbo birža skiria ir padeda persivesti bedarbio pašalpą asmenims, legaliai dirbusiems ES valstybėse narėse ir turintiems teisę gauti bedarbio pašalpą, išduoda leidimus dirbti trečiųjų valstybių piliečiams.

42.13. Prie Švietimo ir mokslo ministerijos įsteigtas Studijų kokybės vertinimo centras kuria palankias laisvo asmenų judėjimo sąlygas, vertindamas kvalifikacijas, susijusias su aukštojo mokslo, akademiniais, profesiniais ir kitais tikslais, informuodamas fizinius ir juridinius asmenis apie kvalifikacijų įvertinimo bei pripažinimo galimybes Lietuvoje ir užsienyje. Studijų kokybės vertinimo centras vertina užsienyje įgytas kvalifikacijas, susijusias su aukštojo mokslo, ir nustato, ar jos atitinka Lietuvoje suteikiamas vidurinio arba aukštojo mokslo kvalifikacijas; organizuoja

kvalifikacinius egzaminus asmenims, siekiantiems užsienyje įgytų kvalifikacijų akademinio pripažinimo Lietuvoje; konsultuoja ir teikia pasiūlymus kompetentingoms institucijoms ar darbdaviams, atliekantiems užsienyje įgytų kvalifikacijų profesinį pripažinimą; konsultuoja Lietuvos aukštąsias mokyklas dalinių studijų įskaitymo klausimais.

42.14. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Užsienio išmokų tarnyba įgyvendina ES teisės aktus, tarptautines sutartis ir susitarimus su kitų valstybių institucijomis ar tarptautinėmis organizacijomis socialinės apsaugos klausimais, Lietuvos įstatymus bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius valstybinį socialinį draudimą ir valstybinio socialinio draudimo išmokų migruojantiems asmenims skyrimą ir mokėjimą.

42.15. Statistikos departamentas skelbia duomenis apie oficialią migraciją, siekia nustatyti ir neoficialią, rengti daugiau analitinės informacijos apie migracijos procesus, emigrantų demografinės, socialinės ir ekonominės charakteristikas. Skelbiama informaciją gerai vertina Eurostatas ir kitos su migracija ar statistika susijusios institucijos. Fiksuoti oficialią migraciją nelengva, daugeliui Europos ir kitų pasaulio valstybių tai vis dar didelė problema. Taigi parengtas ir derinamas pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendrijos migracijos ir tarptautinės apsaugos statistikos.

Pagal parengtą neoficialios migracijos vertinimo metodiką Statistikos departamentas atlieka tyrimus, siekdamas apskaičiuoti neoficialios emigracijos srautus.

Statistikos departamentas atlieka visuotinius gyventojų surašymus, kurie yra vienintelis patikimas būdas, kaip patikslinti anksčiau fiksuotus migracijos srautus, nustatyti Lietuvos gyventojų skaičių ir parengti gyventojų prognozes.

42.16. Tarptautinė migracijos organizacija – tarptautinė tarpvyriausybė organizacija, kuri siekia paveikti migracijos procesus taip, kad jie būtų naudingi tiek migrantams, tiek visuomenei. Veikdama kartu su partneriais, ji ieško atsakų į naujus migracijos iššūkius; didina visuomenės supratimą apie migracijos keliamas problemas ir teikiamas galimybes; skatina ekonominę ir socialinę valstybių plėtrą per migraciją; teikia pagalbą sunkioje padėtyje atsidūrusiems migrantams.

42.17. Nevyriausybinių organizacijų ir neformalūs judėjimai dalyvauja formuojant valstybės emigracijos politiką ir (arba) atstovauja užsienio lietuvių interesams. Svarbiausios jų:

42.17.1. Pasaulio lietuvių bendruomenė skatina gerbti savitą lietuvių kultūrą ir puoselėti tautinį tapatumą užsienyje ir Lietuvoje, visus lietuvius puoselėti šeimoje lietuviškas vertybes, mokyti vaikus ir vaikaičius lietuvių kalbos, supažindinti šeimos narius su savosios tėvynės kultūra, istorija, skiepyti lietuviybės dvasią ir meilę Lietuvai, kurti ir išlaikyti bendruomeninius centrus kraštų lietuvių bendruomenėse, taip pat lietuvius grįžti į tėvynę;

42.17.2. viešoji įstaiga Pilietinės visuomenės institutas skatina pilietines iniciatyvas ir stiprina visuomenės pilietiškumą, analizuoja viešąją politiką, gina pilietinės visuomenės idėją viešajame gyvenime;

42.17.3. viešoji įstaiga Lietuvių išeivijos institutas tiria užsienio lietuvių bendruomenių pasaulyje atsiradimo, išeivijos kultūrinės, politinės ir visuomeninės veiklos problemas, rengia išeivijos istorijos ir palikimo studijų programas, leidžia knygas ir periodinius leidinius, plėtoja kitokią veiklą;

42.17.4. viešoji įstaiga Užsienio lietuvių rėmimo centras, įsteigtas Tautinių mažumų ir išeivijos departamento, Švietimo ir mokslo ministerijos bei Pasaulio lietuvių bendruomenės, remia užsienyje gyvenančių lietuvių studijas Lietuvos aukštosiose mokyklose, supažindina užsienio lietuvių bendruomenes su studijų sąlygomis ir galimybėmis Lietuvos aukštosiose mokyklose, teikia metodinę bei organizacinę paramą lituanistiniam švietimui užsienyje, skatina užsienyje dirbančių Lietuvos mokslininkų bendradarbiavimą su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis (aukštosiomis mokyklomis, mokslinių tyrimų institutais, aukštųjų technologijų įmonėmis, kitais).

42.17.5. Užsienio lietuvių mokslo forumas – neformalus, atviras, nepriklausomas klubas, stebintis ir analizuojantis procesus Lietuvos akademinėje ir technologijų verslo aplinkoje, informuojantis iš Lietuvos išvykusius mokslininkus, aukštųjų technologijų specialistus.

VI. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

43. Apibendrinant įvairių tyrimų rezultatus, ekspertų nuomones, vertinimus, statistinę informaciją ir duomenų šaltinius, atsižvelgiant į emigracijos, imigracijos ir grįžtamosios imigracijos poveikį visuomenei ir individui, galima suformuluoti toliau nurodytas ekonominės migracijos, kaip kompleksinio proceso, stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes.

44. Stiprybės:

- 44.1. legalus darbas ES valstybėse narėse;
- 44.2. darbo užmokesčio didėjimas;
- 44.3. gerėjančios darbo sąlygos;
- 44.4. pajamų sugrįžimas į Lietuvą;
- 44.5. socialinių išmokų poreikio mažėjimas;
- 44.6. naujos darbuotojų ekonominio skatinimo galimybės Lietuvoje;
- 44.7. aukšta darbo jėgos kvalifikacija;
- 44.8. trūkstantų profesijų specialistų iš trečiųjų valstybių įdarbinimas;
- 44.9. platus profesinio mokymo įstaigų tinklas;
- 44.10. platus ir gerai koordinuojamas įdarbinimo tarnybų (darbo biržų) tinklas;
- 44.11. tėvynės, namų, artimųjų, draugų ilgesys, skatinantis grįžti į Lietuvą;
- 44.12. pažįstama ekonominė, socialinė ir kultūrinė infrastruktūra Lietuvoje;
- 44.13. investicijos į žmogiškųjų išteklių ugdymą, naujų technologijų diegimą.

45. Silpnybės:

- 45.1. vienas mažiausių ES darbo užmokestis;
 - 45.2. aktyvi kvalifikuotos darbo jėgos, ypač jaunimo, emigracija;
 - 45.3. ilgalaikiai bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs gyventojai;
 - 45.4. tam tikri sunkumai, susiję su verslo pradžia;
 - 45.5. per mažai skatinamas jaunimo verslumas;
 - 45.6. nepakankamai plėtojamos socialiai atsakingo verslo priemonės;
 - 45.7. neoficialus užimtumas ir neoficialus darbo užmokestis;
 - 45.8. profesinio rengimo struktūra, neatitinkanti darbo rinkos poreikių;
 - 45.9. mažai kvalifikaciją tobulinančių darbuotojų, stokojančių motyvacijos arba galimybių;
 - 45.10. personalo valdymo tradicijų stoka;
 - 45.11. nepakankamas socialinis dialogas tarp darbuotojų ir darbdavių;
 - 45.12. informacijos užsienyje apie Lietuvą turimas teises ir pokyčius stoka;
 - 45.13. emigrantams skirtos informacijos apie socialines-ekonominės garantijas ir galimybes Lietuvoje stoka;
 - 45.14. aktualios informacijos užsienyje apie Lietuvą plačiąja prasme stoka;
 - 45.15. nepažįstamos socialinės-kultūrinės infrastruktūros keliama integracijos priimančioje valstybėje sunkumai;
 - 45.16. emigrantų susvetimėjimas tėvynės politiniams, socialiniams ir ekonominiams procesams;
 - 45.17. vientisos migrantų integracijos Lietuvoje politikos nebuvimas;
 - 45.18. nekoordinuojami veiksmai ir priemonės, reguliuojantys migracijos procesus.
46. Galimybės:
- 46.1. užsienyje įgyjamas geros kokybės išsilavinimas ir plati patirtis;
 - 46.2. darbo vietų aukštos kvalifikacijos specialistams kūrimas;
 - 46.3. naujų technologijų diegimas ir inovacijos, skatinantys žinioms imlaus verslo plėtrą;
 - 46.4. darbuotojų iš trečiųjų valstybių pasitelkimas atsižvelgiant į grįžtančios emigravusios vietinės darbo jėgos srautus ir teikiant pirmenybę ES piliečiams;
 - 46.5. ES darbo jėgos naudojimo paprastumas;
 - 46.6. verslo plėtros skatinimas;
 - 46.7. darbo sąlygų ir gyvenimo kokybės gerėjimas;
 - 46.8. užsienyje dirbančių specialistų sugrįžimas į Lietuvą dirbti ir gyventi;

- 46.9. darbo našumo augimas;
- 46.10. augančių ir stiprėjančių nevyriausybinių organizacijų kuriami valstybės institucijų ir migrantų informacijos tiltai;
- 46.11. socialinių garantijų, įgytų užsienyje, išsaugojimas;
- 46.12. naudojimasis kitų ES valstybių narių patirtimi, kaip integruoti į visuomenę asmenis iš trečiųjų valstybių.
- 47. Grėsmės:
 - 47.1. sumenkęs Lietuvos intelektinis potencialas;
 - 47.2. technologinės pažangos, mokslo raidos lėtėjimas, Lietuvos mokslo standartų mažėjimas;
 - 47.3. Lietuvos tolesnės ekonominės plėtros lėtėjimas, bendrojo vidaus produkto mažėjimas;
 - 47.4. nepakankami gebėjimai naudotis ES paramos fondais;
 - 47.5. užsienio investicijų į Lietuvos ūkį mažėjimas;
 - 47.6. tam tikrų sričių verslo plėtros stabdymas;
 - 47.7. neprognozuojami sutrikusios darbo rinkos pasiūlos ir paklausos pusiausvyros praradimai;
 - 47.8. darbo jėgos stoka tam tikruose ūkio sektoriuose;
 - 47.9. darbo intensyvinimas Lietuvoje;
 - 47.10. mobilumo šalies viduje nykimas;
 - 47.11. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ir savivaldybių biudžetų nuostoliai;
 - 47.12. šešėlinės darbo rinkos plėtra galbūt trečiųjų valstybių piliečių sąskaita;
 - 47.13. investicijų į žmones praradimas;
 - 47.14. laikinos darbo emigracijos tapimas nuolatine, emigravusiųjų pasilikimas užsienio valstybėse ilgiau nei tikėtasi prieš išvykstant;
 - 47.15. silpnėjantys emigrantų ryšiai su tėvyne ir jos visuomene, o kartu – perspektyvos vėl į ją grįžti;
 - 47.16. socialinė poliarizacija;
 - 47.17. ribotas darbo užmokesčio augimas dėl pigesnės darbo jėgos pasiūlos iš trečiųjų valstybių;
 - 47.18. socialinė nelegalių darbuotojų atskirtis ir našta Lietuvai (užsienyje nelegaliai dirbę asmenys neigis socialinių garantijų užsienyje, o Lietuvoje galės pretenduoti tik į socialinę paramą);
 - 47.19. kultūrinių getų formavimasis;
 - 47.20. Lietuvos kultūros ir lietuvių kalbos nykimas;
 - 47.21. imigrantų ir grįžtančiųjų imigrantų priešiškus iš užsienio atvykusiai darbo jėgai;
 - 47.22. nenuoseklūs ir galbūt žalingi institucijų veiksmai, susiję su ekonominės migracijos procesų reguliavimu.
- 48. Apibendrinus atliktą stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizę, daroma išvada, kad migracija – tiek teigiamas, tiek neigiamas reiškinys. Užsienyje įgyjamas išsilavinimas ir žinios, grįžtančios pajamos, investicijos, tarpkultūrinė gyvenimo ir darbo patirtis, užsienio kalbų žinios skatina šalies plėtrą, gerina ekonomikos ir gyvenimo sąlygas. Antra vertus, Lietuva – nedidelė valstybė, jeigu joje mažės gyventojų ir didelės emigracija, menkės Lietuvos intelektinis potencialas, bus prarandamos investicijos į žmones, lėtės technologinė pažanga, mokslo raida ir ekonomikos plėtra, kai kur ims stigti darbo jėgos. Be to, ims nykti Lietuvos kultūra ir lietuvių kalba, kils įvairių socialinių problemų, spartės socialinė poliarizacija.
- Kad tinkamai būtų pasinaudota šio sudėtingo proceso teikiamomis galimybėmis ir išvengta tam tikrų pavojų, būtina jį reguliuoti, neužmirštant, kad jis – ilgalaikis ir kintantis.

VII. VIZIJA, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

49. Lietuvos pozicijoje laisvo asmenų judėjimo klausimu, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. vasario 8 d. rezoliucija Nr. 6, pabrėžta, kad Lietuvos piliečiams

turi būti užtikrintos tokios pat teisės kaip ir kitų ES valstybių narių piliečiams laisvai judėti ir įsidarbinti visose ES valstybėse narėse. Darbuotojai iš trečiųjų valstybių Lietuvos darbo rinkoje turi būti pasitelkiami tik tuose sektoriuose, kuriuose stokojama vietinės ir kitų ES valstybių narių darbo jėgos, o tai riboja įmonių veiklos galimybes, ir ribotam darbo sutarčių laikotarpiui, atsižvelgiant į grįžtančios emigravusios vietinės darbo jėgos srautus. Ypač daug dėmesio bus skiriama ketinančių vykti ir jau išvykusių į kitas ES valstybes nares Lietuvos gyventojų informavimui apie grįžimo į Lietuvą galimybes ir aplinkybes. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdama į įvairių Lietuvos visuomenės požiūrį į darbo migraciją, sieks šalinti neigiamas migracijos pasekmes verslui ir darbuotojams, gerinti savo piliečių darbo ir gyvenimo kokybę.

50. Esama demografinė būklė ir jos keliamos problemos darbo rinkoje skatins konkuruoti dėl darbo jėgos, ypač kvalifikuotos, tiek iš ES, tiek iš trečiųjų valstybių. Taigi Lietuva, formuodama migracijos politiką, turi atsižvelgti į konkurenciją ir kaimyninių valstybių darbo rinkose vykstančius procesus, numatyti galimus pokyčius. Kad būtų išlaikyta Lietuvos darbo rinkoje pusiausvyra, bus ieškoma galimų darbo jėgos šaltinių – skatinamas vidinis darbo jėgos mobilumas, siekiama palaikyti ryšius su išvykusiais dirbti į užsienį Lietuvos gyventojais ir juos susigrąžinti, nustatoma, kiek reikia darbo jėgos iš trečiųjų valstybių. Siekiant reguliuoti ekonominę emigraciją skatinančius veiksnius, migracijos procesai bus stebimi ir veikiami, nustatomos prioritetinės darbuotojų grupės ir sektoriai, jaunimo, ypač turinčio aukštąjį išsilavinimą, aukštos kvalifikacijos ir kitų specialistų emigracijos mastas ir priežastys.

51. Žmogiškųjų išteklių klausimas bus vienas svarbiausių sprendžiant ekonomikos, pramonės gyvybingumo ir efektyvios darbo jėgos rengimo problemas. Ekonominės migracijos mastą padės mažinti sėkmingai sprendžiamos socialinės-ekonominės, švietimo ir gamybos sąveikos problemos, teisingai paskirstomi žmogiškieji ištekliai. Bus tinkamai įvertintas ir profesinis mokymas, skatinamas žmonių gebėjimas kurti naujoves, imtis verslo. Švietimo sistemos reforma atlieps darbo rinkos poreikius. Bus tobulinama mokslo ir studijų sistema, kuri reaguos į valstybės ilgalaikės plėtros reikmes, rengs pakankamai aukštos kvalifikacijos specialistų, atitinkančių modernios pramonės ir verslo poreikius bei pasiūlą. Mokslo darbuotojai ir studentai bus plačiau įtraukiami į pramonės ir ūkio problemų sprendimą. Bus plėtojamos modernios informacinės bei komunikacijos technologijos, leisiančios efektyviai naudoti darbo jėgą. Bus nustatytos ūkio šakos, kuriose reikia daugiausia kvalifikuotų specialistų, numatyta investuoti į jų rengimą. Bus atkreiptas dėmesys į konkurencingų, gerai apmokamų darbo vietų perspektyvas, visokeriopai didinamas darbo rinkos lankstumas, nustatyti prioritetai. Bus skatinamos darbdavių iniciatyvos gerinti darbo sąlygas, derinti profesinę veiklą ir šeimos pareigas, kitos socialinės iniciatyvos. Tai prisidės prie valstybės gebėjimo konkuruoti tarptautiniu mastu ir siekimo didinti gyventojų pajamas. Visiems šiems veiksams įgyvendinti bus skatinama pasinaudoti ir Europos socialinio fondo lėšomis.

52. Migraciją lemia socialiniai, ekonominiai, kultūriniai veiksniai, šeimos aplinkybės, tačiau labiausiai – ekonominės priežastys. Taigi emigrantus grįžti gali skatinti tokia valstybės politika, kuri didintų ekonominę gerovę ir spręstų svarbiausias tam tikrų sektorių (švietimo, sveikatos apsaugos, mokslo, verslo ir kitų) problemas. Tokia politika svarbi visiems Lietuvos gyventojams: pasilikusiems, emigravusiems, sugrįžusiems.

53. Valstybė imsis priemonių, skirtų informacijos apie migracijos problemas ir grįžimo galimybes prieinamumui bei kokybei gerinti, siekdama užtikrinti sugrįžusių asmenų teises į valstybės teikiamas gėrybes; atsižvelgdama į grįžtančiųjų srautus, reguliuoti darbo jėgos imigraciją ir numatyti imigrantų integracijos į Lietuvos visuomenę ir darbo rinką priemones.

54. Formuojama imigracijos politika reguliuos imigraciją, kompensuos vietinės darbo jėgos stoką, analizuos ES ir kaimyninių valstybių teikiamas galimybes (prioritetas – ES valstybėms narėms, taip pat ir naujosios – Rumunijai ir Bulgarijai). Bus nustatyti ekonominės imigracijos į Lietuvą iš trečiųjų valstybių geografiniai prioritetai, atsižvelgiant į rytinių ES kaimynių (Baltarusijos, Ukrainos, Moldovos) ir Pietų Kaukazo valstybių darbo rinkų, socialinę būklę ir Lietuvos, kaip priimančios valstybės, patrauklumą minėtoms valstybėms. Imigracijai reguliuoti numatoma naudoti įvairius mechanizmus (tarptautinės (dvišalės) sutartys, personalo nuoma, įdarbinimo agentūrų paslaugos ir kita). Bus nustatytos konkrečios imigracijos valdymo priemonės:

leidimų sistema, šeimų susijungimo procedūros, vystymosi pagalbos panaudojimas, imigrantų integracija, vietinis eismas per išorinę ES sieną, vizų režimo palengvinimai, Naujosios kaimynystės politika ir kita.

55. Ekonominė migracija aktualiausia darbo rinkos politikos bei migrantų socialinės apsaugos sričiai, už kurią atsako Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Taigi ši ministerija turėtų koordinuoti ekonominės migracijos reguliavimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė iš įvairių suinteresuotų institucijų atstovų bei socialinių partnerių sudarys Ekonominės migracijos reikalų komisiją.

56. Visa tai ne tik mažins ekonominę emigraciją, bet ir skatins ekonominius emigrantus grįžti į Lietuvą ir kurti čia savo gyvenimą, taip pat kryptingai telktis kitų valstybių darbo išteklius. Taip bus svariai prisidedama prie Valstybės ilgalaikės strategijos įgyvendinimo. Priimami sprendimai ekonominės migracijos klausimais bus susieti su valstybės politiniais kitų sričių tikslais ir prioritetais – vykdant šios Strategijos įgyvendinimo priemones, bus atsižvelgta į Lietuvos užsibrėžtus politinius tikslus, susijusius su ES kaimynystės politika, vidaus ir teisingumo reikalais, plėtos pagalba ir sienų valdymu.

57. Išanalizavus esamą padėtį, galima daryti išvadą, kad valstybės politika, skirta Lietuvos emigracijos problemoms spręsti, turi kompleksiskai siekti šio strateginio tikslo – kad spartaus ekonominio augimo sąlygomis Lietuvoje nepristigtų darbo jėgos ir būtų išvengta neigiamų migracijos pasekmių. Šiuo tikslu numatoma:

57.1. siekti patenkinti Lietuvos darbo rinkos poreikius;

57.2. skatinti ekonominius migrantus grįžti į tėvynę.

58. Numatomi šie uždaviniai:

58.1. parengti ilgalaikės ekonominės migracijos reguliavimo priemones;

58.2. reguliuoti ekonominę emigraciją skatinančius veiksnius, siekiant užtikrinti darbo rinkos pasiūlos atitiktį paklausai;

58.3. palaikyti glaudžius ryšius su užsienyje gyvenančiais Lietuvos ekonominiais migrantais ir bendradarbiauti su veikiančiomis lietuvių organizacijomis;

58.4. telkti darbuotojus iš trečiųjų valstybių, atsižvelgiant į grįžtančios emigravusios vietinės darbo jėgos srautus ir teikiant pirmenybę ES piliečiams;

58.5. užtikrinti efektyvų institucijų bendradarbiavimą ekonominės migracijos klausimais.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

59. Kol bus įgyvendinama ši Strategija (2007–2012 metais), kas dveji metai Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtins jos įgyvendinimo priemonių planą.

60. Šios Strategijos vertinimo kriterijai bus Lietuvos gyventojų ir Lietuvos piliečių migracijos saldo atsižvelgiant į oficialius ir neoficialius duomenis, nustatytas remiantis Statistikos departamento optimistine prognoze. Dabartinė reikšmė (2005 metais) – 32,2 tūkst. neigiamas Lietuvos gyventojų migracijos saldo ir 32 tūkst. neigiamas Lietuvos piliečių migracijos saldo, o siektina reikšmė (2012 metais) – 0, t.y. būklė, kai emigracijos ir imigracijos srautai vieni kitus kompensuoja. Taip pat bus vertinamas Lietuvos darbo jėgos aktyvumas: dabartinė reikšmė (2006 metais) – 67,4 procento; siektina reikšmė (2012 metais) – 73 procentai.

61. Koordinuojanti institucija stebės, kaip vykdomos šios Strategijos įgyvendinimo priemonės. Vykdamas numatytas šios Strategijos įgyvendinimo priemones, bus bendradarbiaujama, ypač formuojant imigracijos politiką, su Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komitetu, konsultuojamasi ir bendradarbiaujama su socialiniais partneriais, nevyriausybėmis organizacijomis, Pasaulio lietuvių bendruomene ir kitomis suinteresuotomis institucijomis bei organizacijomis.

INSTITUCIJŲ KOMPETENCIJA, SUSIJUSI SU MIGRACIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

Institucija, nevyriausybė organizacija	Atsakomybė (tiesioginė ir netiesioginė)
Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisija	Lietuvoje ir JAV gyvenančių lietuvių bendravimo puoselėjimas; dalyvavimas formuojant valstybės politiką, skirtą užsienio lietuviams
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir įstaigos prie ministerijos	darbuotojų migracijos srautų analizė ir reguliavimas pagal Lietuvos darbo rinkos poreikius; demografinės (gyventojų) politikos ir senėjimo pasekmių įveikimo politikos įgyvendinimo koordinavimas; darbuotojų migrantų socialinės apsaugos nuostatų įgyvendinimo organizavimas, užtikrinimas ir koordinavimas; reglamentuojamų profesijų, įgytų Europos ekonominės erdvės valstybėse ir Šveicarijoje, pripažinimo Lietuvoje koordinavimas; laisvo darbuotojų judėjimo procesų stebėjimas, analizė, informavimas ir užtikrinimo koordinavimas; dvišalių migrantų socialinės apsaugos ir darbo migracijos sutarčių rengimas, sudarymas ir įgyvendinimo koordinavimas; Europos užimtumo tarnybų tinklo Lietuvoje veiklos užtikrinimas. Lietuvos darbo birža: paslaugų ir paramos teikimas bedarbiams ir ieškantiems darbo asmenims; informavimas apie laisvas darbo vietas; bedarbio pašalpos asmenims, legaliai dirbusiems ES valstybėse ir turintiems teisę gauti bedarbio pašalpą, skyrimas ir pagalba ją persivedant; leidimų dirbti trečiųjų valstybių piliečiams išdavimas. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Užsienio išmokų tarnyba: ES socialinės apsaugos srities teisės aktų, tarptautinių sutarčių ir susitarimų su kitų valstybių institucijomis ar tarptautinėmis organizacijomis įgyvendinimas; Lietuvos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių valstybinį socialinį draudimą ir valstybinio socialinio draudimo išmokų migruojantiems asmenims skyrimą ir mokėjimą, įgyvendinimas
Užsienio reikalų ministerija	ryšių su užsienio lietuviais palaikymas ir jų problemų sprendimas per diplomatinę ir konsulinę tarnybą
Vidaus reikalų ministerija ir įstaigos prie ministerijos	valstybinio migracijos reguliavimo organizavimas; projektų, reglamentuojančių vizų ir imigracijos, prieglobsčio, išsiuntimo ir Lietuvos pilietybės procedūras, rengimas ir įgyvendinimas; nelegalios migracijos prevencija ir kontrolė; teisės aktų laisvo asmenų judėjimo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas
Švietimo ir mokslo ministerija ir įstaigos prie ministerijos	išsilavinimo pripažinimo principų formavimas; valstybės paramos teikimas užsienyje gyvenantiems lietuviams švietimo ir studijų srityse pagal tarptautinius susitarimus; mokymosi prieinamumo gerinimas, neformaliojo švietimo programų pasiūlos didinimas
	Studijų kokybės vertinimo centras: kvalifikacijų, susijusių su aukštojo mokslo, vertinimas ir nustatymas, ar jos atitinka Lietuvos suteikiamas vidurinio arba aukštojo mokslo kvalifikacijas; rekomendacijų dėl kvalifikacijų profesinio pripažinimo teikimas; kvalifikacinių egzaminų asmenims, siekiantiems užsienyje įgytų kvalifikacijų akademinio pripažinimo Lietuvoje, organizavimas; konsultavimas ir pasiūlymų teikimas kompetentingoms institucijoms ar darbdaviams, atliekantiems užsienyje įgytų kvalifikacijų profesinį pripažinimą; Lietuvos aukštųjų mokyklų konsultavimas dalinių studijų įskaitymo klausimais

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	medžiagos apie užsienio lietuvių gyvenimą kaupimas; lietuvių išeivijos raidos ir jos pokyčių analizavimas; užsienio lietuvių tautinio tapatumo išsaugojimo programų rengimas ir įgyvendinimas; informacijos užsienio lietuviams ir jų bendruomenėms apie Lietuvoje vykstančius procesus rengimas; ryšių palaikymas ir bendradarbiavimas su užsienio lietuviais, jų bendruomenėmis, organizacijomis, kultūros ir švietimo įstaigomis, jų rėmimas; stebėjimas, kad būtų laikomasi tarptautinių sutarčių dėl lietuvių tautinių mažumų, gyvenančių užsienyje, ir tautinių mažumų, gyvenančių Lietuvoje; konferencijų, parodų, konkursų ir kitų renginių organizavimas; spaudinių, susijusių su tautinių santykių, tautinių mažumų, lietuvių etninių žemių ir užsienio lietuvių problemomis, leidybos organizavimas
Finansų ministerija	Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisų inicijavimas
Ūkio ministerija	Lietuvos ūkio plėtros ilgalaikės strategijos rengimas ir įgyvendinimas; Lisabonos strategijos įgyvendinimo koordinavimas Lietuvoje
Sveikatos apsaugos ministerija	medicinos darbuotojų darbo užmokesčio didinimas; sveikatos priežiūros specialistų darbo sąlygų gerinimas
Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras	informacijos norintiesiems sugrįžti teikimas; grįžtančiųjų siuntimas į institucijas, sprendžiančias pilietybės, pensijų persivedimo, socialinių garantijų, turto susigrąžinimo, būsto įsigijimo ir kitus klausimus; pasiūlymų dėl įstatymų ir kitų teisės aktų pakeitimų, padedančių užsienio lietuviams integruotis į Lietuvos gyvenimą, teikimas; kasdieninės informacijos apie Lietuvos politines, kultūrines ir sporto aktualijas siuntimas užsienio lietuvių žiniasklaidai, organizacijoms ir pavieniams asmenims; stažuotčių ir mokymosi visą gyvenimą programos užsienio lietuviams parengimas ir įgyvendinimas
Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	statistinės informacijos apie gyventojų tarptautinę migraciją, migrantų demografinės, socialinės ir ekonominės charakteristikas rengimas ir teikimas vartotojams; metinio neoficialios migracijos srautų tyrimo atlikimas; pasirengimas Lietuvos 2011 metų visuotiniam gyventojų ir būstų surašymui ir jo atlikimas
Pasaulio lietuvių bendruomenė	pagarbos savitai lietuvių kultūrai skatinimas ir tautinio tapatumo puoselėjimas; lietuviškų vertybių puoselėjimas šeimoje, lietuvių kalbos mokymas; skatinimas kurti bendruomeninius centrus savo kraštų lietuvių bendruomenėse; lietuvių skatinimas grįžti į tėvynę
Viešoji įstaiga Užsienio lietuvių rėmimo centras	užsienyje gyvenančių lietuvių studijų Lietuvos aukštosiose mokyklose rėmimas; užsienio lietuvių bendruomenių supažindinimas su studijų sąlygomis ir galimybėmis Lietuvos aukštosiose mokyklose; metodinės bei organizacinės paramos lituanistiniam švietimui užsienyje teikimas; užsienyje dirbančių Lietuvos mokslininkų bendradarbiavimo su Lietuvos mokslo centrais (aukštosiomis mokyklomis, mokslinių tyrimų institutais, aukštųjų technologijų įmonėmis, kitais) skatinimas
Tarptautinė migracijos organizacija	visuomenės supratimo apie migracijos keliamas problemas ir teikiamas galimybes didinimas; ekonominės ir socialinės valstybių plėtros per migraciją skatinimas; pagalbos sudėtingoje padėtyje atsidūrusiems migrantams teikimas
Pilietinės visuomenės institutas	pilietinių iniciatyvų skatinimas; viešosios politikos analizavimas ir pilietinės visuomenės idėjos viešajame gyvenime gynimas
Lietuvių išeivijos institutas	užsienio lietuvių bendruomenių pasaulyje atsiradimo, išeivijos kultūrinės, politinės ir visuomeninės veiklos problemų tyrimas; išeivijos istorijos ir palikimo studijų programų rengimas; knygų ir periodinių leidinių leidyba
Užsienio lietuvių mokslo forumas	procesų Lietuvos akademinėje ir technologijų verslo aplinkoje stebėjimas ir analizė, iš Lietuvos išvykusių mokslininkų, aukštųjų technologijų specialistų informavimas

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2007 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 416**EKONOMINĖS MIGRACIJOS REGULIAVIMO STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO
PRIEMONIŲ 2007–2008 METŲ PLANAS**

Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Priemonės įvykdymo terminas	Atsakingi vykdytojai
1. Parengti ilgalaikės ekonominės migracijos reguliavimo priemonės	1.1. Parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei ekonominės migracijos procesų ir užsienio lietuvių būklės stebėsenos, analizės ir prognozavimo metodiką	2007 metų III ketvirtis	Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas)
	1.2. Atlikti nuolatinę ekonominės migracijos procesų ir darbo rinkos stebėseną, analizę ir prognozę, kartu su socialiniais partneriais rengti ir įgyvendinti priemonės, įskaitant programas, skirtas tam tikrų profesijų darbuotojų ir tarnautojų migraciją skatinantiems veiksniams reguliuoti ir darbo rinkos pusiausvyrą palaikyti	Nuolat	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija, kitos ministerijos, Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
	1.3. Atlikti nuolatinę užsienio lietuvių organizacijų veiklos stebėseną, analizę ir prognozę, parengti, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinti ir įgyvendinti priemonės užsienio lietuvių organizacijų veiklai skatinti	Nuolat	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, Užsienio reikalų ministerija
2. Reguluoti ekonominę emigraciją skatinančius veiksnius, siekiant užtikrinti darbo rinkos pasiūlos atitiktį paklausai	2.1. Siekiant Lisabonos strategijoje užsibrėžtų tikslų, įgyvendinti aktyvias darbo rinkos politikos priemones, didinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir užimtumą, mažinti struktūrinį nedarbą, didinti investicijas į žmogiškuosius išteklius, ypač didžiausio nedarbo vietovėse, gerinti darbo rinkos lankstumą ir saugumą	2007–2008 metai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija
	2.2. Parengti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti Darbo jėgos migracijos šalies viduje skatinimo programą ir jos įgyvendinimo priemonių 2008–2010 metų planą	2007 metų III ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo birža)

	2.3. Stebėti ir analizuoti kaimyninių Europos Sąjungos (toliau vadinama – ES) ir trečiųjų valstybių darbo rinkose vykstančius procesus ir prognozuoti tokių procesų poveikį Lietuvos darbo rinkai	Nuolat	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Ūkio ministerija
	2.4. Parengti ir prevenciniais tikslais skleisti informaciją apie legalias įsidarbinimo galimybes užsienio valstybėse, gyvenimo ir darbo sąlygas emigracijoje, siekiant mažinti nemotyvuotą migraciją ir galimą nelegalaus darbo užsienyje pavojų	2007–2008 metai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo birža, Švietimo ir mokslo ministerija, Užsienio reikalų ministerija
	2.5. Teikti informaciją apie įsidarbinimo, profesinio mokymo, verslo steigimo bei plėtros sąlygas ir galimybes Lietuvoje, konsultuoti šiais klausimais	2007–2008 metai	Lietuvos darbo birža, Užsienio reikalų ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras
	2.6. Atlikti kvalifikuotų Lietuvos viešojo sektoriaus darbuotojų išvykimo dirbti į užsienį priežasčių analizę	2007 metų II ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
	2.7. Parengti ir švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinti Užsienio lietuvių kilmės studentų, absolventų ir jaunųjų mokslininkų stažuotų bei mokymosi visą gyvenimą Lietuvos aukštosiose mokyklose, mokslo įstaigose bei jų laboratorijose, Lietuvos valstybės institucijose bei privačiose bendrovėse programą	2008 metų I ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos mokslo taryba, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras, mokslo ir studijų institucijos
	2.8. Parengti ir švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinti Protų susigrąžinimo programą	2007 metų IV ketvirtis	Švietimo ir mokslo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas

	2.9. Suteikti galimybę jauniems ūkininkams (iki 40 metų), grįžantiems į Lietuvą ir turintiems atitinkamą kvalifikaciją, įkurti ūkius Lietuvoje pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“	Kasmet	Žemės ūkio ministerija
3. Palaikyti glaudžius ryšius su užsienyje gyvenančiais Lietuvos ekonominiais migrantais ir bendradarbiauti su veikiančiomis lietuvių organizacijomis	3.1. Išplėtoti interneto informacinį portalą įvairioms tikslinėms grupėms, kuriame pageidaujantiems grįžti į Lietuvą asmenims bus teikiama aktuali informacija ir atsakoma į jų paklausimus	2007 metų III ketvirtis	Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras
	3.2. Išleisti išsamų informacinį leidinį (kasmet jį atnaujinti), skirtą pageidaujantiems grįžti į Lietuvą migrantams	2007 metų II ketvirtis, 2008 metų II ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	3.3. Parengti ir Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinti priemonės, formuosiančias Lietuvos visuomenės teigiamą požiūrį į ekonominius migrantus	2008 metų I ketvirtis	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras
	3.4. Rengiamame Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijos įgyvendinimo priemonių plane kaip atskirą tikslinę grupę išskirti Lietuvos piliečius, gyvenančius užsienyje	2007 metų IV ketvirtis	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	3.5. Rengti ir teikti Lietuvos ir užsienio žiniasklaidai informaciją apie teigiamus socialinius ir ekonominius pokyčius Lietuvoje, siekiant švelninti neigiamas nuostatas dėl Lietuvos ekonominės, socialinės ir politinės būklės	2007–2008 metai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, Ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija
	3.6. Rengti spaudai ir skelbti institucijų interneto svetainėse informaciją apie Lietuvos ekonominių migrantų teises ir socialines garantijas ES ir kitose valstybėse	2007–2008 metai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas
	3.7. Rengti ir skleisti užsienyje informaciją apie grįžimo į Lietuvą ir investavimo joje galimybes, pabrėžiant teritorinį aspektą	Nuolat	Ūkio ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas, savivaldybės
	3.8. Užtikrinti užsienyje gyvenusių (gyvenančių) Lietuvos piliečių ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikams galimybes integruotis į Lietuvos bendrojo lavinimo sistemą ir sudaryti palankias sąlygas stoti į aukštąsias mokyklas	2007–2008 metai	Švietimo ir mokslo ministerija

	3.9. Parengti projektus reikiamų teisės aktų dėl neigiamo poveikio laikinai į užsienio valstybes išvykstančių dirbti tėvų vaikų socializacijai šalinimo	2007 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Teisingumo ministerija
	3.10. Parengti ir Lietuvos darbo biržos direktoriaus įsakymu patvirtinti specialią programą, skirtą užsienyje gyvenantiems ir ieškantiems darbo Lietuvoje lietuviams, apimančią jų informavimą, konsultavimą, darbo paiešką ir profesinį mokymą (perkvalifikavimą)	2007 metų III ketvirtis	Lietuvos darbo birža, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
	3.11. Užtikrinti Lietuvos televizijos programos transliavimą per palydovinę televiziją	Nuolat	Kultūros ministerija, viešoji įstaiga Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija
	3.12. Išanalizuoti informacinių konsultavimo centrų steigimo užsienyje galimybes ir pateikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei	2007 metų II ketvirtis	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas
4. Telkti darbuotojus iš trečiųjų valstybių, atsižvelgiant į grįžtančios emigravusios vietinės darbo jėgos srautus ir teikiant pirmenybę ES valstybių narių piliečiams	4.1. Parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl darbo jėgos imigracijos iš trečiųjų valstybių politikos	2007 metų III ketvirtis	Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	4.2. Atlikti darbo jėgos, ypač kvalifikuotos, iš trečiųjų valstybių poreikio analizę, prireikus parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl imigracijos procesų reguliavimo priemonių	Kasmet, III ketvirtį	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos darbo birža
	4.3. Analizuoti įdarbinimo ir socialinės apsaugos dvišalių sutarčių su trečiosiomis valstybėmis būklę ir poreikį, o prireikus inicijuoti tokių sutarčių sudarymą	2007 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos darbo birža
	4.4. Siekiant tobulinti darbuotojų iš trečiųjų valstybių įdarbinimo tvarką, kad pirmenybė būtų teikiama aukštos kvalifikacijos darbuotojams, pakeisti socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 24 d. įsakymą Nr. A1-118 „Dėl Leidimo dirbti užsieniečiams išdavimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 46-1669)	2007 metų III ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

	4.5. Siekiant tobulinti darbuotojų iš trečiųjų valstybių įdarbinimo tvarką, kad pirmenybė būtų teikiama aukštos kvalifikacijos darbuotojams, pakeisti vidaus reikalų ministro ir užsienio reikalų ministro 2004 m. rugsėjo 2 d. įsakymą Nr. 1V-280/V-109 „Dėl Dokumentų vizai gauti pateikimo, vizos išdavimo, taip pat ir vizos išdavimo pasienio kontrolės punktuose, buvimo Lietuvos Respublikoje turint vizą laiko pratęsimo, vizos panaikinimo, kelionių organizatorių ir kelionių agentūrų akreditavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 136-4961)	2007 metų III ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	4.6. Nustatyti prioritetinę veiklą, susijusią su imigrantų iš trečiųjų valstybių integravimu į Lietuvos visuomenę ir darbo rinką, atsižvelgiant į ES trečiųjų valstybių piliečių integracijos fondo teikiamas galimybes	2007 metų IV ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Kultūros ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas
	4.7. Tarpininkauti darbdaviams, pageidaujantiems darbo jėgos iš trečiųjų valstybių, su kuriomis pasirašytos dvišalės įdarbinimo sutartys, geriau informuoti potencialius imigrantus apie įsidarbinimo galimybes	Nuolat	Lietuvos darbo birža
	4.8. Suderinti imigracijos politiką ir jos valdymo priemones (vystymosi pagalbos panaudojimas, vietinis eismas per išorinę ES sieną, vizų režimo palengvinimas ir kita) su Naujosios kaimynystės politika	2007 metų IV ketvirtis	Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija
5. Užtikrinti efektyvų institucijų bendradarbiavimą ekonominės migracijos klausimais	5.1. Išnagrinėti institucijų atsakomybę ir funkcijas, susijusias su ekonomine migracija, prireikus parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei projektus teisės aktų dėl institucijų funkcijų racionalizavimo ir jų gebėjimų stiprinimo	2007 metų II ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	5.2. Parengti projektą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Ekonominės migracijos reikalų komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo	2007 metų II ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	5.3. Užtikrinti valstybės institucijų su migracija susijusias informacijos teikimą Tarptautinės migracijos organizacijos (Vilniaus biuro) kuriamam centrui, teikiančiam informaciją ir konsultacijas migracijos klausimais, taip pat atliekančiam prevencinę, švietėjišką bei analitinę veiklą, susijusią su migracija, ir bendradarbiavimą su juo	Nuolat	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija

	5.4. Gerinti Lietuvos piliečiams užsienyje teikiamų konsuliavimo paslaugų kokybę – numatyti reikiamus žmogiškuosius ir kitus išteklius, kad būtų užtikrintos tų valstybių įstatymuose Lietuvos piliečiams nustatytos teisės ir socialinės garantijos	2007–2008 metai	Užsienio reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	5.5. Parengti ir socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtinti 2008–2012 metų ekonominės migracijos tyrimų planą	2007 metų III ketvirtis	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Užsienio reikalų ministerija
